

ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА
ОБЩИНА БАЛЧИК

2021 – 2028 г.

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	3
II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА	3
III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И ИЗТОЧНИЦИ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ	4
1. Обща характеристика на община Балчик	4
2. Характеристика на основните почвени типове на територията на община Балчик	7
3. Анализ на въздействието на деградационните процеси върху почвите и тенденции на проявление в община Балчик	11
IV. ОБВЪРЗАНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО	65
V. SWOT АНАЛИЗ	70
VI. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ	71
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	75
VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ	81
VIII. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ	83

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ДГС	Държавно-горско стопанство
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗП	Закон за почвите
ЗРР	Закон за регионално развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
МДК	Максимално допустими концентрации
НСИ	Национален статистически институт
	ПОУПВП Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ХВП	Хранително – вкусова промишленост

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) на община Балчик се разработва на основание чл. 26 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г.). Програмата е програмен документ с дефинирани цели, приорити и мерки за практическо приложение на политиките за опазване на почвените ресурси на местно ниво, съобразно Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.). Програмата е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Балчик за периода 2021 – 2028 г., съгласно чл. 26 от ЗП.

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (ПОУПВП) на община Балчик обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи. Програмата е разработена за период, който да съвпада с периода на действие на Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. и е в съответствие с целите и предвижданията на Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).

II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Генералната стратегическа цел, която се поставя в програмата е: “Устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване функциите на почвата, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите на територията на община Балчик“.

В съответствие с Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), в програмата са формулирани 4 приоритета, за постигане на генералната цел, както следва:

- Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната безопасност с цел устойчиво управление на почвите;
- Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.

- Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.
- Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И ИЗТОЧНИЦИ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ

1. Обща характеристика на община Балчик

1.1. Община Балчик се намира в Североизточна България (в Североизточен регион за планиране), Област Добрич. Общинският център – гр. Балчик е разположен на около 33 км от областния център – гр. Добрич.

Общината е разположена в южната част на област Добрич. С площта си от 524,153 км² заема 4-то място сред 8-те общините на областта, което съставлява 11,11% от територията на областта. Община Балчик граничи със следните общини:

- на запад – община Добрич-селска;
- на север – община Генерал Тошево;
- на изток – община Каварна;
- на югозапад – община Аксаково (област Варна); ▪ на юг – Черно море.

Община Балчик се причислява към териториите със специфични характеристики – Черноморски общини, заедно с още 13 крайбрежни общини. Крайбрежието е с дължина 18,5 км.

Фигура 1 Географско местоположение на община Балчик

1.2. Климатични характеристики

Територията на общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт - Източен климатичен район на Дунавската равнина и Черноморската климатична подобласт - Климатичен район на Северното Черноморие. Климатичният район на Северното Черноморие се характеризира със сравнително по-високи средногодишни и сезонни температури, пократки периоди на заснежаване, по-ниски средногодишни суми на валежите.

Районът се отличава с недостатъчни по количество валежи (424 мм годишно), по-слаби от средните за страната, разпределени сравнително равномерно през годината. През лятото и есента падат по около 26% от годишните валежи, а през пролетта – около 23%.

Средната годишна температура е 12°C. Зимата е мека, лятото е слънчево и топло. Настъпването на пролетта малко закъснява поради охлаждащото влияние на морето. Есента е по-топла от пролетта с около 2 до 5°.

Липсата на високи оградни планини и близостта на морето позволяват нахлуването на северните и северозападните ветрове. През топлото полугодие преобладава морския и континентален бриз, облекчаващ поносимостта на високите температури. Източният климатичен район на Дунавската равнина обхваща останалата част от територията на общината.

Вследствие на близостта на морето, континенталният характер на климата е смекчен и се доближава до климата на Северното Черноморие. Характеризира с по-ниски средногодишни и сезонни температури, по-продължителни периоди на заснежаване. Зимата е сравнително мека, пролетта е хладна и настъпва с няколко дни по-рано от тази на крайбрежието.

1.3. Природни ресурси

Водни ресурси

Общината е бедна на повърхностно течащи води. Единствената постоянна река е Батова река, протичаща в дълбока, но сравнително широка долина в югозападната част на община Балчик с най-долното си течение. Тя преминава покрай селата Оброчище и Кранево и малко преди устието си получава отдясно най-големият си приток – Голямата река.

Елемент на хидрографията и много специфичен ресурс е калното езеро с лечебна морска кал Балчишката Тузла. Запасите му от лечебна кал са от 38 000 т. и се оценяват като достатъчни за бъдещото развитие на едноименния калолечебен курорт. Тузленската лечебна кал е от типа утаечни лиманни калища. За образуването ѝ благоприятства липсата на вълни в лимана, наличието на глинесто-пелоиден материал, органична среда и богат комплекс от разтворими соли.

Релеф и Полезни изкопаеми

В геоморфоложко отношение община Балчик се отнася към приморската част на Дунавската равнина - Дунавска морфоструктурна зона, Добруджанско-Франгенски район, БалчишкоФрангенски подрайон. Територията ѝ е ясно разделена в географско отношение на две части: Крайбрежен район и Добруджанско плато.

Над 90% от територията на общината се заема от Добруджанското плато. То е слабо наклонено на изток и югоизток и височината му в границите на общината варира между 150 и 250 м. Максималната височина на община Балчик е могилата Перчемлията (275 м), разположена южно от село Безводица. В югозападната част на общината, в землищата на селата Рогачево и Кранево, се простират крайните североизточни части на Франгенското плато с височина от 267 м, западно от Рогачево.

На територията на общината са разположени мангановото находище при Оброчище - Църква, оценявано като най-голямото в Европа и Добруджанското въглищно находище. Мангановото находище се разпростира между черноморския бряг и землището на Храбово. Залежите са на дълбочина от 280 до 440 м, а съдържанието им на манган е високо.

Добруджанското въглищно находище обхваща площ от 49 км² и е разположено непосредствено на север от Черно море между Балчик и Каварна. Неговите запаси възлизат на

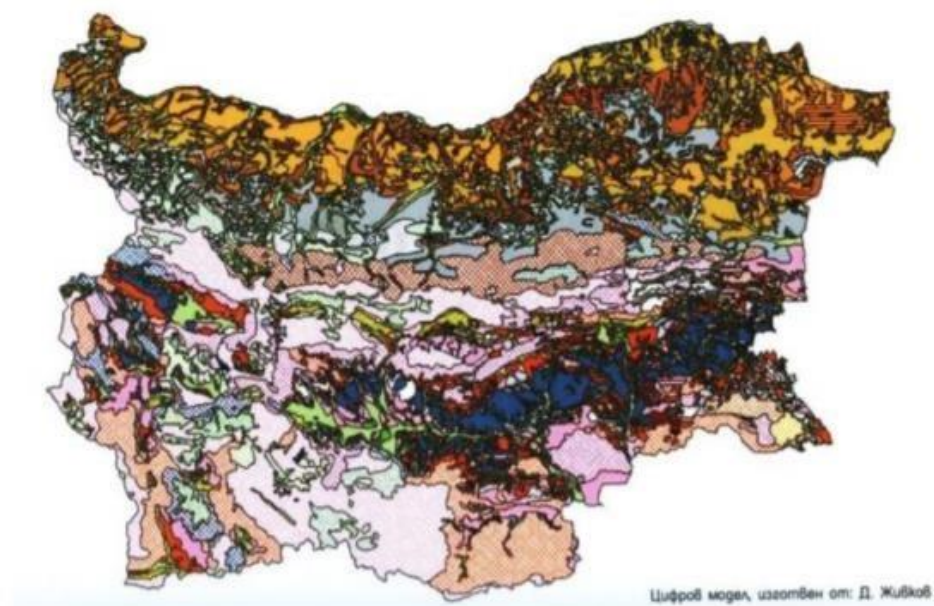
1,2 млрд. тона висококачествени каменни въглища. Поради голямата дълбочина на залягане и специфични минно-технологични условия, находището не се експлоатира. Има решение на Министерски съвет, с което е отстъпена концесия за търсене, проучване и добив на природен газ между въглищните пластове.

Част от подземното богатство на общината са варовиците в района на гр. Балчик с добри декоративни качества.

2. Характеристика на основните почвени типове на територията на община Балчик

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона.

Основният почвен тип на територията на община Балчик са богати, слабо излужени и излужени черноземи, предполагащи отглеждането на много земеделски култури при високи и стабилни добиви. Карбонатните, силно излужените и тежките черноземи заемат сравнително малки площи. В долината на Батова река са разпространени плодородните алувиални и алувиално-ливадни почви, най-подходящи за отглеждане на зеленчукови и фуражни култури. Хумусно-карбонатните почви, развити по крайбрежието, са с ниско естествено плодородие и са подходящи за лозя.

Източник: Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).

Фигура 2 Почвени ресурс в България

Зоналните почви на територията на общината са черноземи. Основният почвен тип са богати, слабо излужени и излужени черноземи. Карбонатните, силно излужените и тежките черноземи заемат сравнително малки площи. Макар и по-слабо са разпространени и плодородните алувиални и алувиално-ливадни почви. Хумусно-карбонатни почви (рендзините) са ситуирани по крайбрежието и на отделни петна във вътрешността на землището.

Черноземите спадат към почви със забележима повърхностна акумулация на наситена с бази органична материя, съобразно "Легендата на почвите" на FAO (1988, 1990). Образувани са върху лъос, лъосовидни седименти, глини, мергели и варовици при наличието на ливадностепна и горскостепна растителност. Тези материали съдържат от 45 % до 60 % глина, имат карбонати и умерена водопропускливост, което благоприятства образуването на черноземите. Благоприятните условия за тяхното развитие и формиране при наличието на разнотревно-житни треви, както и редуването на влажни и сухи периоди през годината подпомагат хумификацията, насищането на хумуса с калций и излужването на карбонатите. Карбонатите се натрупват на различна дълбочина в профила и варират от 0 до 20 %, във връзка с което черноземите се разделят на четири подтипа: типични, карбонатни, излужени, оподзолени. В зависимост от мощността на хумусния хоризонт или според хумусното съдържание черноземите се подразделят на следните видове: слабо мощни (с хумусен хоризонт до 40 cm), средно мощни (40-80 cm) и мощни (над 80 cm).

Излужени черноземи

Този вид почви са най-широко разпространени. В равнинните части имат мощно развит хумусен хоризонт до 80 cm., а на ерозираните терени – 30-35 cm. Отличават се с благоприятни физически и хидрологични свойства. Механичният им състав е в широк диапазон от глинесто-песъчлив до тежко песъчливо-глинест. Агротехнологичните качества на излужените черноземи са много добри. Различават се слабоизлужени, излужени и силно излужени черноземи.

Слабоизлужените черноземни почви са песъчливо-глинести по механичен състав. Срещат се основно в северната част на общината. Мощността на хумусния пласт достига до 60 cm. Създават изключително благоприятни условия за високопродуктивно земеделие поради наличието на много добри въздушни, водни и топлинни характеристики;

Излужените черноземи са тежко песъчливо глинести с мощен хумусен пласт достигащ до 70 cm. Срещат се в териториите между слабоизлужените и силноизлужени черноземи;

Силноизлужените черноземи са средно хумусни, леко глинести с мощност на хумусния хоризонт до 80 cm. Характеризират се с по-ниска продуктивност от другите, поради лошите си физически качества и необходимостта от по-дълбочинна обработка;

Типични черноземи

Срещат се по-рядко, на територията на община Балчик са обикновено на петна. Намират се обикновено в комплекс с карбонатните черноземи и са с аналогични на тях

качества. Отличават се от тях с по-тежкия си механичен състав, с добрата си водозадържаща способност и по-високото хумусно съдържание.

Карбонатни

Това са най-слабо разпространения подтип черноземни почви на територията на общината, обикновено съпътстващи типичните черноземи. В повечето случаи тези почви са ерозиранни, което обуславя наличието на средно-мощен хумусен хоризонт. Хумусният хоризонт е с рехав строеж, добър термичен и аероционен режим. Реакцията на повърхностния хоризонт е слабо алкална. Отличават се с висока въздухопропускливост, но с недобра водозадържаща способност, поради което бързо изсъхват, без да се спичат. Тези им свойства им предопределят благоприятни агротехнически качества.

Карбонатните и типичните черноземи на територията на община Балчик не притежават съществени особености, които да ги отличават от същите почви, разпространени в другите райони на Южна Добруджа. Все пак се наблюдава макар и слабо отежняване на почвообразуващата скала. Почвите имат също тежко песъчливо-глинест механичен състав, но количеството на физичната глина е с 3-4% по-високо. Във връзка с това и с особеностите на климата, тези почви имат по-добър воден и хранителен режим. Върху последния твърде много влияе и големия запас на органично вещество (в повърхностния хоризонт съдържа от 3 до 5% хумус). При тях почти няма процеси на "изхабяване", което е характерно за същите почви от Ломско-Свищовския район. Пригодността на карбонатните и типичните черноземи за селскостопанско производство се определя не само от свойствата им, но в значителна степен и от климатичните условия на провинцията. Благоприятният хранителен режим и високата атмосферна влажност правят възможно отглеждането на редица култури, взискателни към тези условия. Те са особено подходящи за тревно-фуражни (люцерна, грах, фий, еспарзета) и зърнено-хлебни и фуражни култури (царевица, пшеница, ечемик). Добивите от пшеница са едни от най-високите в страната и същевременно стабилни по години.

Алувиални почви

Алувиалните почви са млади почви, които, за разлика от делувиалните, се образуват от съвременните речни наноси. Решаващо значение при формирането им оказват повишеното ниво (от 1 до 3 cm дълбочина) на почвените води, както и различното им обрастване с растителност. Наносни почви има покрай всяка река. Характеризират се със следните общи особености: формират се винаги на заливната и първата надзаливна тераса на реките; подложени са на периодично (може да не е ежегодно) заливане и натлачване на нови наноси; при естествени условия върху тях расте водолюбива растителност – дървесна (елша, върба,

топола, бряст, полски ясен) и тревно-ливадна (власатка и др.). Поради периодичното отлагане на нови материали наносните почви имат само един слабо или по-добре изразен хумусен хоризонт, под който в дълбочина се редуват различни по песъчливост и химичен състав пластове наслявания на речните наноси.

Въпреки голямото вариране на стойностните им показатели, наносните почви попадат най-вече от 3-та до 5-та категория по продуктивност (добри и средно добри земи) и в 3-ти клас по устойчивост на химическо замърсяване.

В община Балчик алувиално-ливадните почви се срещат преди всичко в долината на река Батова. Използваните за земеделски цели почви от тази почвена разновидност са с много добри физически, агрохимически и хидрологически показатели.

3. Анализ на въздействието на деградационните процеси върху почвите и тенденции на проявление в община Балчик

Почвата е ограничен, незаменим и практически невъзобновим природен ресурс, който изпълнява редица функции, които играят важна роля за поддържане на равновесието в природата и съществуването на човешкото общество.

В зависимост от факторите на почвообразуване – биотични и абиотични се формира почвена покривка с различна мощност на почвения профил и хумусния хоризонт, с различен механичен състав, почвена реакция, структура, различно съдържание и запасеност с органично вещество и хранителни елементи, различни, водни, въздушни и топлинни режими.

Деградацията на почвата включва протичането на редица процеси, които водят до пълно или частично нарушаване на една или повече от нейните функции. Основните заплахи за нарушаване на функциите на почвите са дефинирани в Закона за почвите и включват: ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване и свлачища.

3.1. Ерозия на почвата

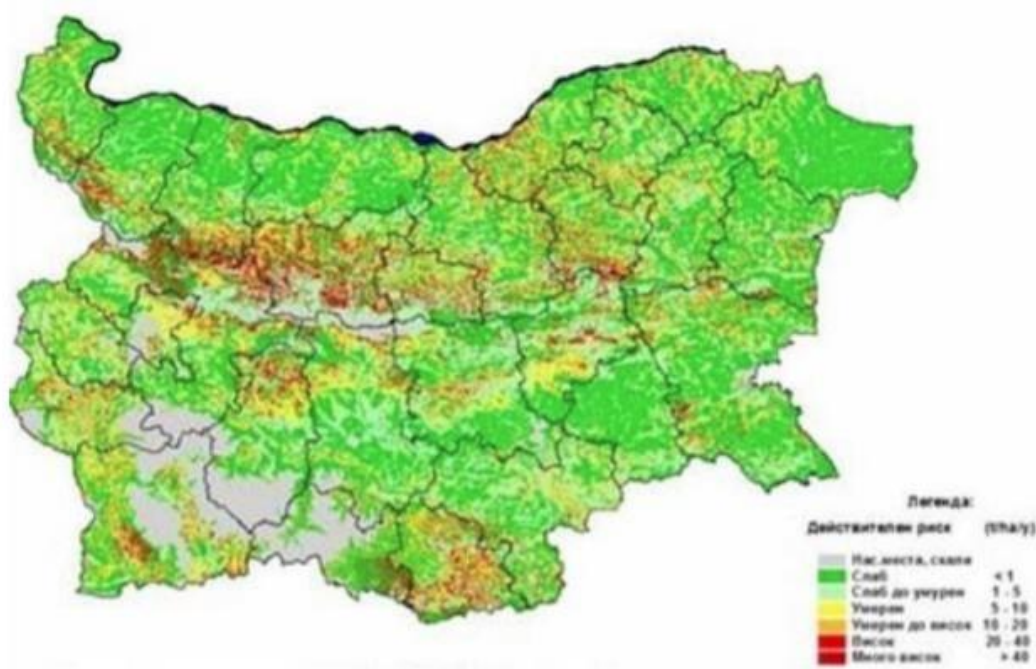
Като най-сериозна заплаха за деградацията на почвите в България се определя ерозията, което произтича от природните дадености, начинът на земеползване, обработката на почвата, несъобразена с нейните специфични характеристики, технологията да отглеждане на земеделските култури, прилагане на необосновани сеитбообръщения.

Ерозията влияе съществено върху екологичните и икономически функции на почвата. Негативното въздействие се дължи на намалената мощност на хумусния хоризонт и

дълбочина на коренообитаемия слой, пониженото съдържание на органично вещество, количество на хранителните елементи и запаси на почвена влага, деградация на почвената структура, образуване на почвена кора; загуба на биоразнообразие; замърсяване на водните течения, поява на еутрофикация, акумулация на наноси в по-долу лежащите територии по склоновете.

Водоплощна ерозия

Водоплощната ерозия причинява най-големи щети на почвата у нас, тъй като е тясно свързана с наклона на терена. При наклон по-голям от 1° се наблюдава поява на ерозионни процеси. Този фактор е в тясна връзка с валежите и тяхната интензивност, което води до деградивното механично въздействие на водата върху почвата. В следствие на което много от обработваемите земи се лишават от повърхностния слой почва, образуват се бразди, ровини, оврази, което ги прави негодни за селскостопанска експлоатация. Над 65 % от почвите в България проявяват средна до много силна податливост на ерозия (Фигура №3)

Фигура 3 Площи, заети от водоплощна ерозия в България

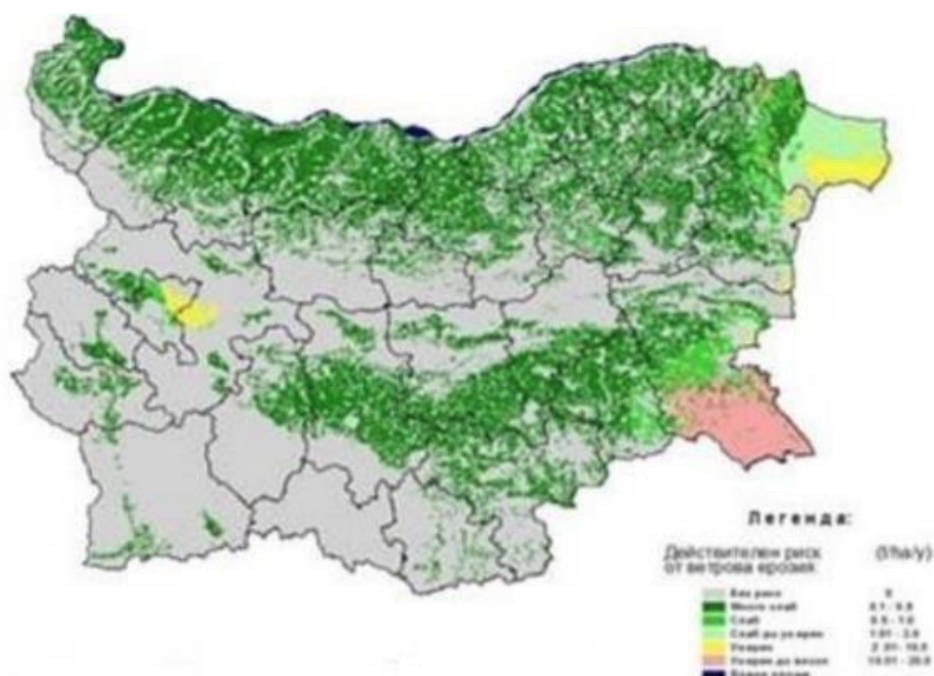
Ерозирали терени в общината се наблюдават предимно в наклони и обезлесени райони, като скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Видът на почвообработките и начина на трайно ползване на земите са основните фактори определящи на процеса на водоплощна ерозия ако се изключат природните и климатични фактори.

Незасетите обработваеми земи са подложени на около 30 пъти по-интензивни ерозионни процеси в сравнение с почви под горска покривка. Широколистните насаждения в

горския фонд, със своите водозадържащи функции имат изключителна роля за предотвратяване на ерозионните процеси.

Ветрова ерозия

За развитието на този процес основна роля има вятъра и неговата скорост. За разлика от водоплощната ерозия, която е в тясна връзка с водата и наклона на терена, ветровата ерозия се проявява главно при големи и открити равнини и места със засушливи територии. На такива благоприятни места вятъра проявява своята сила, посока и скорост. Вятъра по важност е на първо място като предпоставка за развитие на дефлационни процеси, след него се подреждат валежите, относителната влажност и температурата на въздуха. Площите в България, засегнати от ветрова ерозия са представени на следващата фигура.

Фигура 4 Площи в България, заети от ветрова ерозия

3.2. Вкисляване на почвата

Вкисляването на почвите се дължи на емисии от промишлени процеси, природни биохимични цикли, а за обработваемите почви - и от едностранчивото (без фосфор и калий) торене с азотни торове. За ограничаване на развитието на процеса на вкисляване при обработваемите почви е необходимо прилагане на подходящи модели на торене. При изоставените терени се налага ограничаване на процесите на ерозия, прилагане на стопански решения за увеличаване на почвеното плодородие и извършване на варуване, съобразно конкретните условия на засегнатите площи. До осемдесетте години на миналия век държавата

предприемаше действия, чрез финансиране на мероприятия целящи намаляване и ограничаване на киселините почви (варуване, гипсуване) на засегнатите райони и прилагане на подходящо екологосъобразно земеделие. Понастоящем тези мерки са силно ограничени.

3.3. Засоляване на почвата

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал.

Предвид, че този деградационен процес се наблюдава на ограничени територии с близки минерализирани подземни води или е вторично проявен при неправилно торене и напояване, той не представлява значим проблем за почвите.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на община Балчик се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и на практика не се наблюдават засоленни площи.

3.4. Уплътняване на почвата

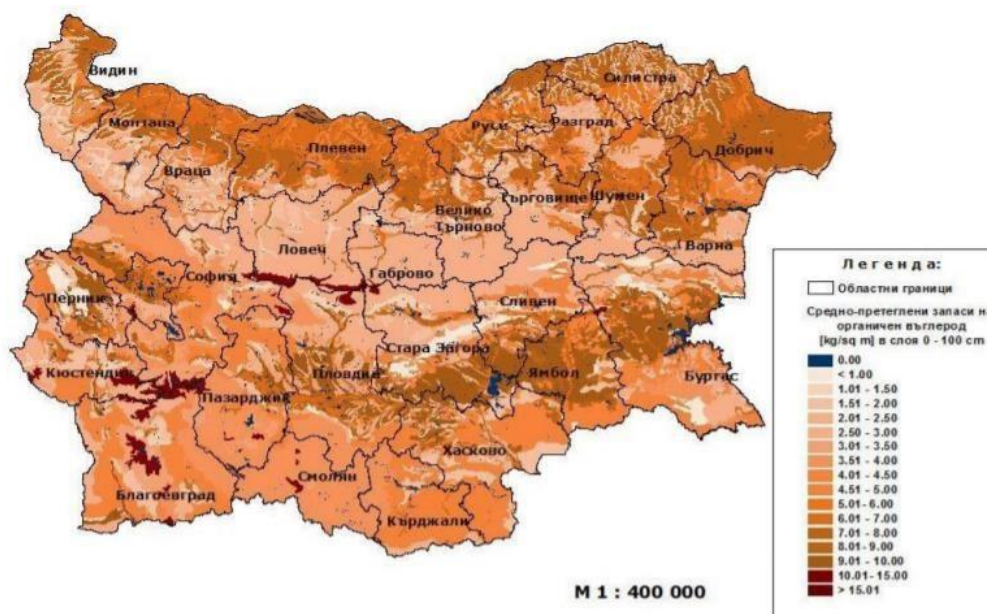
Негативното въздействие на уплътняването се изразява в понижена аерация на почвата, свързана с нарушаване на водно-въздушния и топлинния ѝ баланс, намаляване на водопропускливостта и понижаване на почвеното плодородие. Уплътняването на почвата води и до намаляване потенциала на повърхностния отток, с което се повишава интензивността на водно-ерозионните процеси и рискът от наводнения. В страната няма мониторингови данни по отношение уплътняването на почвите. Според експертни оценки се приема, че около 506 000 ha (4.5 %) от почвите в страната са засегнати от този деградационен процес. В община Балчик няма информация за площи, механично уплътнени, а като цяло в България не съществува тенденция за увеличаване на площите с уплътнени почви.

3.5. Намаляване на почвеното органично вещество

Почвите играят важна роля в кръговрата на въглерода на земята, тъй като съдържат голяма част от запасите на въглерод. Това е важно не само за глобалния баланс на въглерода, но също така и за настоящия и бъдещ продуктивен потенциал. Почвите от селскостопанския фонд силно се различават по концентрация на въглерод и свързаните с това свойства.

На фигура №5 е представена карта на запасеността на почвите с органично вещество в kg/m² за слоя 0 – 100 cm. Съгласно представената по-долу карта, най-висока е запасеността при

тип Черноземи, разпространени за територията на Варненска област и вариращи в границите от 7.01 – 8.00 до 9 - 10 kg/m² за слоя 0 – 100 cm

Фигура 5 Карта на запасеността на почвата с органично вещество

3.6. Замърсяване на почвата

Замърсяване с тежки метали

Различните почви имат различна устойчивост към химическо замърсяване, поради което концентрациите на тежки метали – „предохранителни“, „максимално допустими“ и „интервенционни“ са определени в зависимост от редица показатели на почвата като рН, механичен състав, дълбочина, начин на ползване на земите – обработваеми, постоянно затревени, населени места, паркове, спортни площадки и индустриални/ производствени терени (Наредба 3 от 12 август 2008г.). Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктове в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите в страната са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

Замърсяване с радиоактивни елементи

Замърсяването на почвите с радионуклиди е свързано главно с прилагания *in situ* метод за екстракция на уран чрез сондажи и използване на сярна киселина като разтворители.

Почвите, замърсени с радионуклиди, са концентрирани около площадките за добив на уран (понастоящем закрити). След прекратяването на уранодобива и уранопреработката във

всички обекти са изпълнени редица дейности по биологична рекултивация. На територията на общината не са установени почви, които да са замърсени с радиоактивни елементи.

Замърсяване с органични замърсители

Излезлите от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност представляват опасни отпадъци и за тях се прилагат съответните разпоредби на ЗУО, касаещи третиране на тези отпадъци. Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които масово са използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. След прекратяване на дейността на ТКЗС и АПК след 1990 г., в България възниква въпросът за съхраняване и обезвреждане на останалите количества неизползвани препарати за растителна защита (ПРЗ).

През 2019 г. не са извършвани пробонабирания около складове за съхранение на негодни и залежали пестициди. Контролът за състоянието на складовете и Б-Б кубовете за съхранение на залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита през 2019 г. се извършва на база разпореждане на Областния управител на Добрич за участие в комисии със заинтересованите ведомства, включените в плана на екоинспекцията проверки на складове и ББ, както и по разпореждане от МОСВ-София.

3.8. Замърсяване с отпадъци

Нерегламентираното депониране на отпадъци създава предпоставки за образуване на огнища на зарази и увреждане здравето на населението. На тези терени се изхвърлят битови, строителни и селскостопански отпадъци като е характерно лавинообразното увеличаване на количеството отпадък дори и при спонтанно възникнали нерегламентирани сметища. Старите nereкултивирани депа също създават заплаха за хората и екосистемата. Основната цел на проектите за закриване и рекултивация на депа е постигането на високо ниво на опазване на околната среда и човешкото здраве.

Всички стари депа на територията на общината са закрити и рекултивирани. През 2015 г. е проведена процедура за „Закриване и рекултивация на общинско депо“. През 2016 г. е осъществен първият етап на проекта - техническа рекултивация. През 2020 година е завършена и биологичната рекултивация. Депото за строителни отпадъци на територията на общинското депо също е закрито.

През последните години са предприети мерки за почистване на всички нерегламентирани сметища на територията на община Балчик. През 2019 г. са почистен и бивши сметища от ОП „БКС“ - ул. „Стара планина“, кв. „Изток“, зад „Папас олио“.

Регулярно се извършват проверки от Община Балчик съвместно с РИОСВ-Варна. Служители от общинска администрация периодично извършват контролни проверки на потенциално застрашени места и бивши почистени нерегламентирани сметища.

През 2019 г. РИОСВ – Варна са обособили 31 пункта за мониторинг за замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди на територията на област Варна и област Добрич. За оценяване на въздействието върху почвите на източници на замърсяване съгласно мониторинга на почвите по НАСМОС е извършен мониторинг на почви I-во и II-ро ниво. Взети са 54 почвени проби от 9 пункта за изследване на тежки метали. Данните от анализа показват, че съдържанието на метали и металоиди в почвите е под максимално допустимите и интервенционни концентрации за земеделски земи, определени в Наредба №3 от 2008 г.

Във връзка с плана по НАСМОС, през 2019 година са взети 54 проби от 9 пункта за органични замърсители, 54 проби от 9 пункта за пестициди от землищата на селата Крумово, общ. Аксаково, Орлова могила, общ. Добричка, Царичино, общ. Балчик, Пролез, общ. Шабла, Сноп, общ. Генерал Тошево, Бистрец, общ. Крушари, Житница, общ. Провадия, Камен дял, общ. Дългопол, Кривини, общ. Долни чифлик. Резултатите от анализа показват, че органичните замърсители в почвите са под допустимия минимум. Не е извършван мониторинг на нефтопродукти.

В обхвата на РИОСВ – Варна не е констатирано замърсяване с тежки метали. От извършения мониторинг на почви е видно, че съдържанието на вредни вещества в почвата е под допустимия минимум.

През последните години се наблюдава тенденция за намаляване на замърсяването на земите и почвите поради факта, че се осъществява поетапно закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци, както и ликвидиране на незаконните сметища.

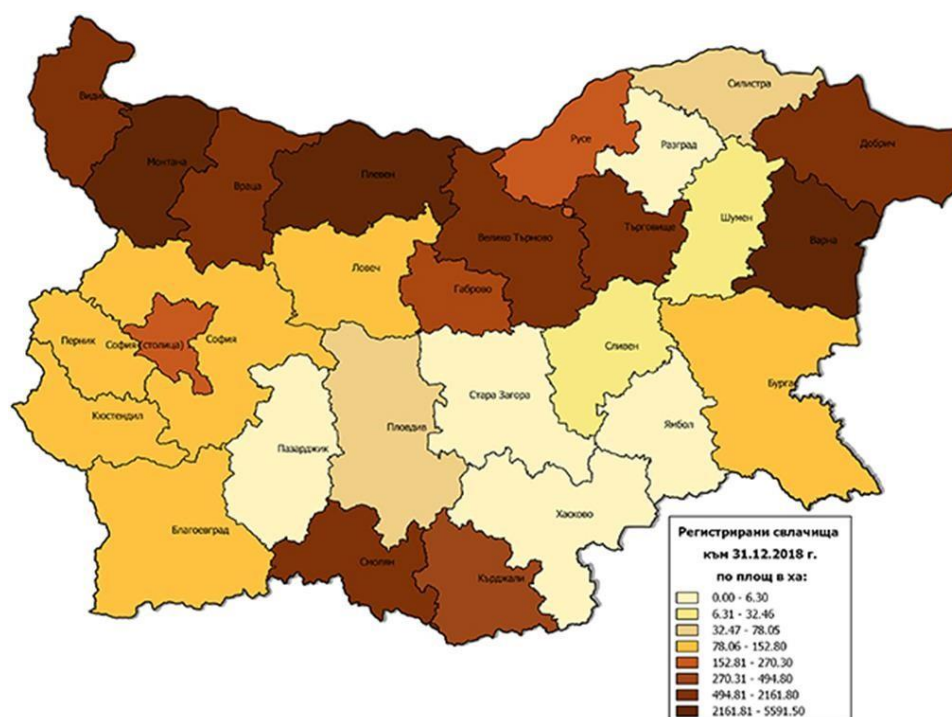
Развитието на устойчиво високотехнологично земеделие, предполагащо оптимално използване на средства за растителна защита и торове, както и оптимизирането на технологичните процеси при обработката на почвата, водят до намаляване на вредните въздействия върху почвите и опазването им от деградационни и ерозионни процеси.

На територията на община Балчик не са установени земеделски земи, които да са трайно увредени, замърсени и негодни за селскостопански нужди – няма наднормено съдържание на вредни вещества в почвата; няма замърсяване на почвата с устойчиви органични замърсители; не е налична вредна киселинност.

3.9. Свлачища

Свлачищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията във всички области в страната. Активизирането на свлачищата се обуславя от неблагоприятни природни явления като земетресения, движения на разломи, колебания в нивата на подземни води и др. В отключването на свлачищните процеси въздействие може да окаже и човешката дейност – при извършване на дълбоки изкопи, прекарване на пътища, добив на полезни изкопаеми и др. Като цяло в България тенденцията е към увеличаване на свлачищните процеси, като те обикновено се засилват след снеготопене и обилни валежи.

На следващата карта е представено разпределението на площите в страната, засегнати от свлачищни процеси. (фигура №6).

Източник: ИАОС

Фигура 6 Регистрирани свлачища на територията на България към 2018 г

Почти цялата приморска част на община Балчик представлява непрекъсната свлачищна ивица. Това определя характерния хълмист релеф на крайбрежния склон. Ясно проследяващите се по терена хълмове (баири) представляват свлачищни пакети. Най-често зад тях са образувани затворени безотточни негативни форми с постоянни или временни заблатявания.

На фона на древните свлачищни масиви, в резултат на комплексното въздействие на природните дадености и техногенна дейност, възникват съвременни активни локални свлачищни процеси.

До 2021 г. на територията на **община Балчик** са регистрирани общо 43 броя свлачища с площ 8989.78 дка. От тях 5 броя с площ 927.0 дка са активни.

Има едно новорегистрирано свлачище.

На територията на общината са извършени:

- 4 броя инженерно-геоложки огледи;
- двукратно са измерени водните нива в част от пиезометричните мрежи в 7 броя свлачища;
- текущо измерване на инклинометрични сондажи в свлачища Алея „Ехо“, „Сборно място“ и „Фиш-Фиш-ул.3^{-та} и 4^{-та}“. Съгласно получените резултати състоянието на свлачищата е следното:

1. Свлачищен циркус „Пречиствателна станция“ - DOB 03.02508.03

По архивни данни

Свлачищен циркус „Пречиствателна станция - Балчик“ е с рег. № DOB 03.02508.03. Намира се в източния край на града, под път DOB 1149, БалчикТузлата-с.Топола. Развит е по южния склон на Добруджанското плато, който е със среден наклон 11-12°. Циркусът е със средна дължина 620 м, ширина 450. Горната му граница е висок около 30-40 м и стръмен откос на древния отстъп.

Валът на свличане е по плажовата ивица и вероятно навлиза и в морето.

Съгласно Наредба 12 на МРРБ свлачището се класифицира като:

- **клас I** - с повърхност над 20000 м², максимална дълбочина над 10 м;
- **група 6** - няма геодезически измервания, скорост на премествания на земните маси под 0.05 мм/ден. (плъзящи склонове < 0.01 мм/ден);
- **категория В** - застрашава жилищни и обществени сгради с височина до 10 м, пътища и съоръжения с местно значение; Свлачището попада в следната групи в зависимост от:
 - геоложките и тектонските си характеристики - **консеквентно**, свличането е по пластова граница, в горната част е **асеквентно**;
 - механизма на процеса - **делапсивно**, т.е процесът се заражда в долната част на склона и постепенно се придвижва нагоре;
 - дълбочината на повърхнината на плъзгане - **дълбоко**;
 - спрямо времето на проявление - **древно**;

Геолого-литоложният строеж на древните свлачища по Балчишкото крайбрежие като цяло е стандартен. Най-високо в разреза, разкриващи се на терена, стоят свлечени глинесто-мергелни седименти на *средния сармат*, много пъстри на цвят, но винаги светли, силно варовити - до 70-80% варовито вещество. Цветът им се мени от бежов, бял до жълто-зелен, гълъбово-сив. Те се срещат както слоисти, блоково свлечени */изграждат баирите и позитивните форми на релефа/*, така и омесени, без слоистост, на отделни места набогатени на чакъл и валуни от *горносарматски* варовици */изграждат негативните форми на релефа - междублоковите понижения/*. Епизодично се среща делувий, като в много случаи е представен от преотложени сарматски седименти.

Под средния сармат залягат свлечени глини и глинести мергели на *долния сармат*, с характерен тъмно сиво-зелен цвят. На места зеленият цвят става по-светъл. Ясно се открояват от горе лежащите седименти на средния сармат.

Под свлечените седименти на долния сармат залягат идентични на тях по цвят, но неучаствали в свличане глини и глинести мергели, със запазен хоризонтален пласторед.

Свлачищният циркус е изграден изключително от *сарматски* (N_1^{sm}) седименти.

Хидрогеоложките условия в района са пряко свързани с геологолитоложкия строеж, свлачищния характер на склона, и човешката дейност. По склона е формиран грунтов водоносен хоризонт в тялото на древното свлачище. Водовместващи скали са свлечените седименти на среден и долен сармат - глини и глинести мергели. За водоупор служи подложката на древното свлачище - тъмносиво-зелените глини и глинести мергели на долния сармат. Посоката на водния поток е от платото към морето. Водите са поровопукнатинен тип. Подхранването им е от:

- горно сарматския водоносен хоризонт, развит по платото;
- инфилтрация на валежи по цялата площ на древното свлачище;

Дренирането на водите е в Черно море.

Хоризонтът се характеризира с ниски филтрационни свойства, които са нееднородни както площно така и в дълбочина. В случая имаме голямо акумулиране на вода, но с много слаб водообмен и динамичен разход.

В централната част на циркуса /по аналогия с древното свлачище на изток/ водите са на дълбочина около 17-27 м от терена. В долната 1/3 от циркуса са по-плитки - 2-6 м. Колебанията

на водните нива са в границите на 2-4 м, което е установено от дългогодишните режимни наблюдения на изградената западно от циркуса пиезометрична мрежа.

На свлачищният циркус не е правено инженерно-геоложко проучване. Няма изградена пиезометрична мрежа за следене колебанията на водното ниво. Няма изградена геодезична мрежа или инклинометри за следене на движенията.

В предната част на циркуса, върху отвоювана територия от морето е изградената нова пречиствателна станция за отпадни води /ПСОВ/. За защитата и са изградени брегоукрепителни съоръжения - две буни /източна и западна/, дамба от сглобяеми вълнобойни елементи, подпорни стени.

При извършения на 10.11.2021 г. визуален оглед в района на циркуса са направени следните констатации:

1. По голямата част от територията му /между древния отстъп и път DOB 1149/ е трудно до непроходима заради гъстата растителност и характерения терен. Огледът е съсредоточен по път DOB 1149, ПСОВ и укрепителните съоръжения.

2. По път DOB 1149 няма деформации и пукнатини - *сн.1 и 2.*

3. По изградената инфраструктура в района на ПСОВ няма деформации и пукнатини - *сн.1 и 2.*

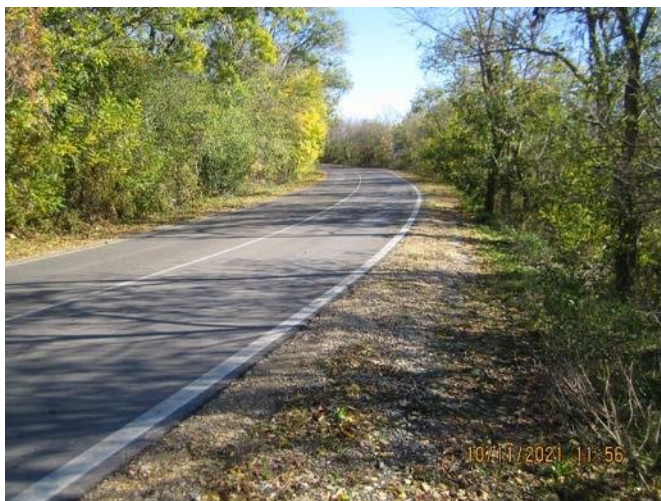
4. Във вала на свличане извън обсега на ПСОВ теренът е спокоен, без деформации, няма разместване на подпорните стени - *сн.1 и 2.*

5. По откосите няма извори и водни потоци - *сн.1 и 2.*

6. Буните в една или друга степен са нарушени - *сн.1 и 2.*

7. Елементи от защитата по дамбата са разместени и разхвърляни - *сн.1 и 2.*

8. Подпорните стени и фундаментите зад дамбата са с оголена и силно корозирала арматура - *сн.1 и 2.*

сн.1

сн.2

9.Абразията в обсега на циркуса е застъпена само в източната му част, след подпорната стена.

сн.3

сн.4

сн.5

сн.6

сн.7

Въз основа на извършеният оглед за състоянието на свлачищен циркус „Пречиствателна станция - Балчик“, като *заключение* могат да се направят следните по-важни **изводи и препоръки:**

1. Визуално свлачищният циркус е относително стабилизирен, без признаци на движения.
2. Липсата на геодезична мрежа или инклинометри за инструментално следене на движенията не дава възможност за категорично заключение относно състоянието му.
3. Изградените защитни брегоукрепителни съоръжения в района на ПСОВ се нуждаят в една или друга степен от ремонтно-възстановителни работи.
4. Важно условие за съхраняване стабилитета на склона и дълготрайната сигурност на района е да не се допуска покачване нивото на подземните води.

5. Проблем за района са множеството обширни безоточни форми, развити над път DOB 1149, в които се акумулират всички валежи, а от там подхранват водоносния хоризонт.

6. За следене състоянието на свлачищния циркус и ПСОВ е необходимо да се изгради наблюдателна геодезична мрежа и/или инклинометри.

7. Запазване стабилитета на района е от особена важност за функциониране на ПСОВ.

8. Належащо е да се извършат ремонтно-възстановителни работи на брегоукрепителните съоръжения-буни, дамба от сглобяеми елементи и подпорни стени.

2. Древно свлачище (едри пакети) - DOB 03.02508-05

По архивни данни

Централната част на гр.Балчик попада в пределите на древно свлачище, развито по склона от платото до морето, между Източно и Западно дере.

Свлачището е фронтално удължено с ширина 1300 м и дължина (по посока на движението) - 650 м.

Горната му граница към платото представлява висок около 40-60 м, стръмен на места до отвесен древен свлачищен отстъп.

Валът на свлачището (предната част) излиза в морето на около 50–60 м от брега. Бордовете се заключват в двете дерета - Източно и Западно. Мощността (дебелината) на свлачищното тяло е променлива - при Болницата - 95 м, при стадиона - 72 м, при ул."Ехо" - 46 м, при ул."Приморска" - 18-20 м.

Свлачището има характерен блоков строеж. Външно изражение на това са високите балчишки баири - Джини баир, Сусам баир, Сиври тепе, баира над ул."Ехо", баира над читалището и редица по-малки, с по-плавни и заоблени форми. Между баирите са образувани междублоковите понижения.

Неравномерното придвижване на баирите и на свлачището, както площно така и във времето, предизвиква хлътване в междублоковите понижения, при което се образуват свлачищни клинове.

С инструментални наблюдения е доказано, че древно свлачище се придвижва с около 2 до 5 см средно за година. Изключения правят периодите на активизиране (1966-1969 г. и 1984-1986 г.).

За ликвидиране последствията от проявените активни свлачищни процеси и предотвратяване на тяхното разрастване са изпълнени отводнителни и укрепителни мероприятия.

Основно водопонизително мероприятие за древно свлачище е изпълнената на платото дренажна галерия със завеса от вертикални сондажни дренажи. Целта е да се пресекат и отведат водите от горносарматския водоносен хоризонт, вливащи се в свлачището. През месеците юли и октомври 2019 г. са измерени водните нива в 16 броя пиезометри и 4 кладенеца от мрежата за наблюдение на ефекта от дренажната тунелна галерия.

През м. октомври 2019г. при изпълнение на стационарните наблюдения е установено разчистване на терена на платото с булдозер. С молба за съдействие, на упълномощен представител на Община Балчик, на място са показани съществуващите към момента пиезометри в близост до остъга на дренажната галерия. От първоначално съществуващите 55 бр. пиезометри за следене нивата на подземните води след изграждане на дренажната галерия, към 2020 г. са унищожени 39 броя. От тях 23 броя са били на платото и 16 броя в дървото свлачище.

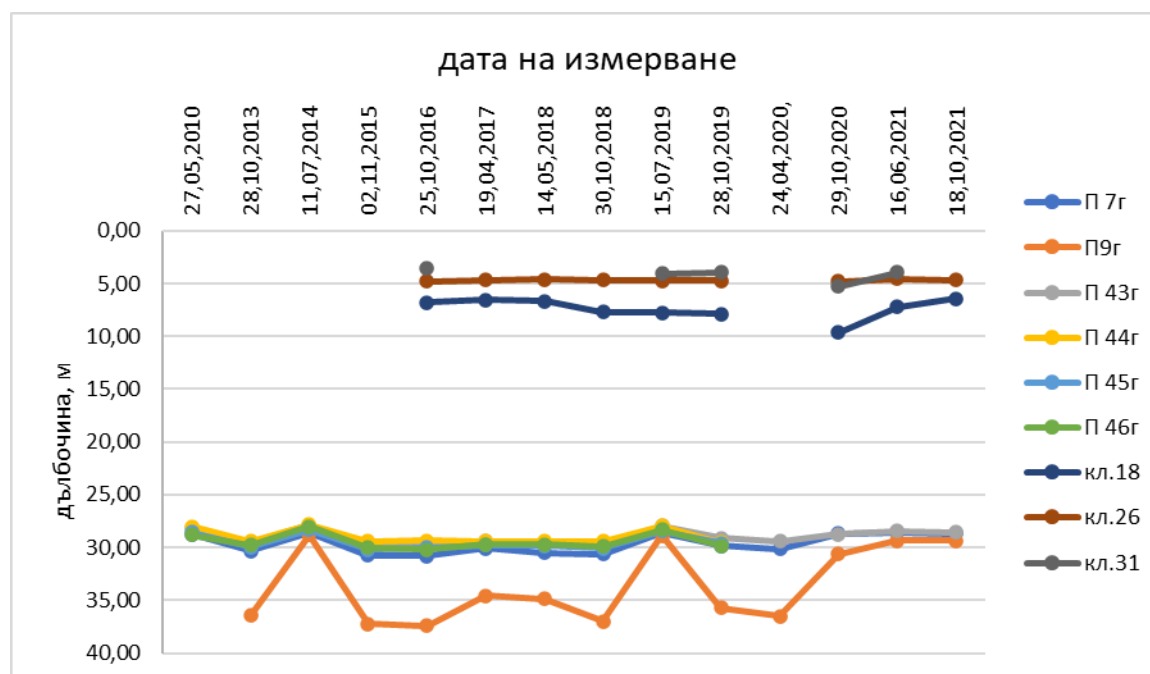
Резултати от измерване на пиезометрите

През 2021 г. е установено, че са унищожени още 4 броя пиезометри - №№ 44, 45, 46 и 47. Измервания са извършени само в 3 броя пиезометри на платото и в 9 броя в свлачищното тяло.

На приложената карта с червен цвят са показани унищожените пиезометри.

За прегледност данните за дълбочината на подземните води в периода **2010-2021 г.** са дадени в графики за пиезометрите на платото и в свлачището:

1. колебание на подземните води в измерените пиезометри и кладенци на платото

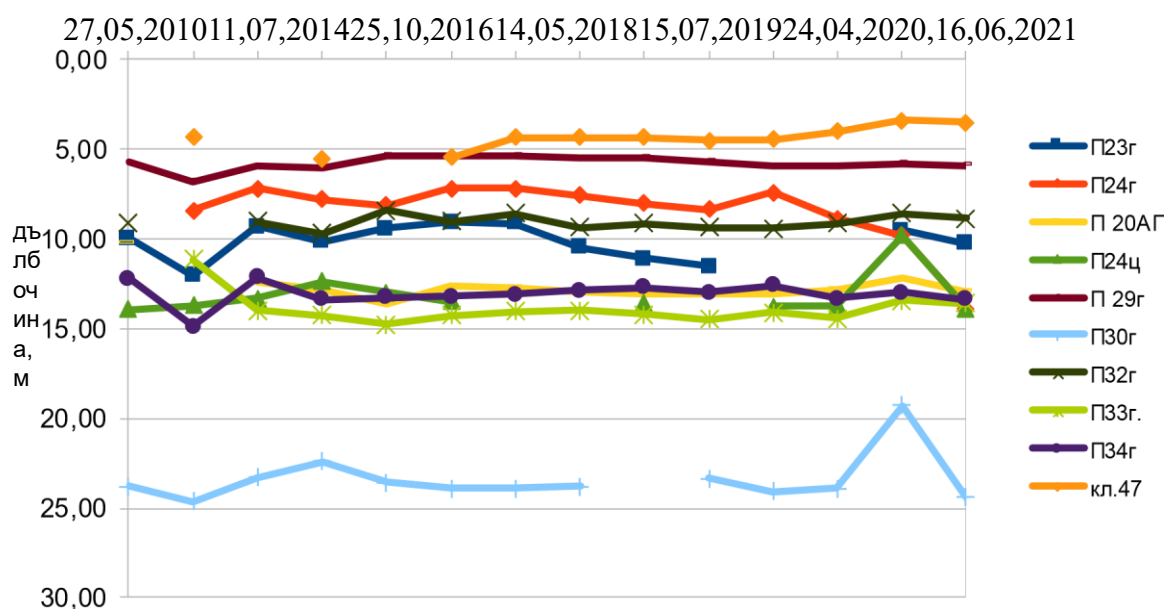
На графиката ясно се вижда, че през 2021 г. в П9г се задържа сравнително високо водно ниво, регистрирано от октомври 2020 г. При измерването през април 2020 г. е установено ниво

на дълбочина 36.48 м. При второто измерване през октомври 2020 г. нивото на подземните води е на дълбочина 30.61 м, т.е има покачване с 5.87 м. През 2021 г. подземните води остават на дълбочина 29.30 м. През 2019 г. разликата в дълбочината на подземните води през юли и октомври е 8.01 м.

В периода на наблюдение от 2002 до 2009 г. водното ниво в П9 е на дълбочина около 29.0 м – от 28.82 м до 30.36 м. След 2009 г. до 2020 г. на три пъти е установено екстремно покачване. Установеното покачване в П9г е значително и не е от естествен произход. Вероятната причина е **авария във ВиК** мрежата.

В останалите два пиезометъра са установени нормални колебания до ± 0.30 м.

2 колебание на подземните води в измерените пиезометри и кладенци в свлачището дата на измерване

При измерване на подземните води през месец юни 2021 г. е установено рязко покачване в три от пиезометрите – П 23г, 24ц и 30г. В П23 покачването е с 2.0 м спрямо последното измерване през октомври 2019 г. В П24ц – покачването е с 3.90 м до 9.79 м, което от 2003 г. е най-високото измерено ниво. В П30г – покачването е с 4.07 м до 19.30 м, което също е най-високото измерено ниво. През месец октомври подземните води спадат съответно в П23г – 0.70 м, в 24ц – 4.07 м и в П30г – с 5.12 м. До 2021 г. такива големи колебания не са установявани и затова считаме, че вероятната причина е **авария във ВиК** мрежата.

Сравняването на водните нива в останалите пиезометри показва нормални колебания подземните води.

За обекта остават в сила всички основни **предложения**, в т.ч.:

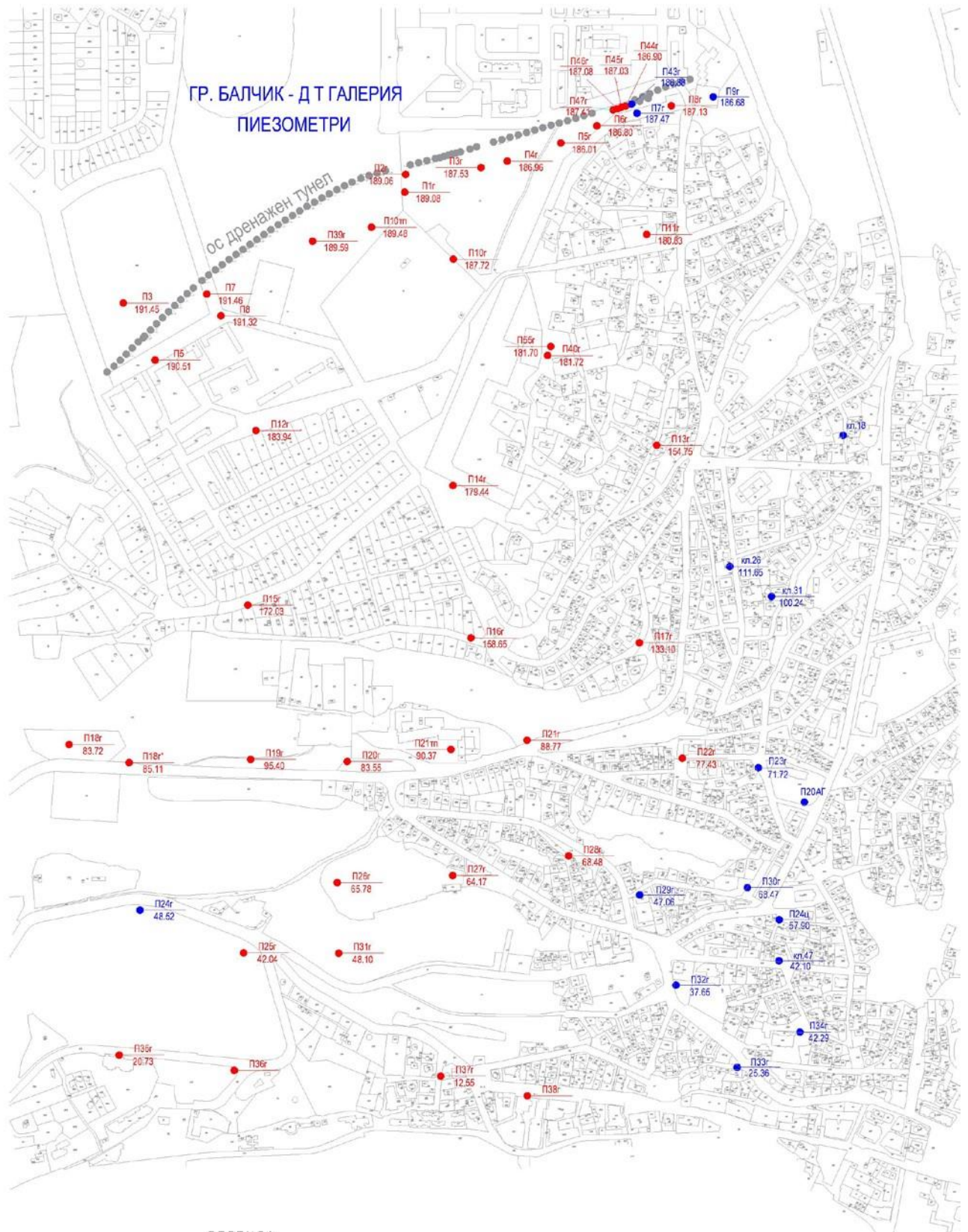
1. Да продължи изпълнението на вертикалните сондажи от дренажната завеса на дренажния тунел;

2. Да се актуализира цялата дренажна отводнителна система на древното свлачище и оцени възможността за допълнително дрениране, чрез система ХСД от площадки и вертикални шахти;

3. Да продължат наблюденията на контролно-измерителната система за следене нивото на подземните води и дебита на дренажните съоръжения и естествени водоизточници;

4. Във връзка с включване в регулация на парцели (в непосредствена близост до свлачищния отстъп на древното свлачище) и застрояването им да се изпълни инклинометричен сондаж на платото.

5. Да се възстановят унищожените пиезометри.

Приложил:.....
Инж. г.Ж.Иорданова/
"Геоинженерство" ЕООД-Варна
декември 2021 г.

3. Свлачище „Алея „Ехо“ - DOB 03.02508-05-01

По архивни данни

Свлачище „Алея „Ехо“ (бившо свл. ул. „Москва“) - Рег. № DOB 03.02508-05-01 е развито в централната част на града, под баира южно от градския стадион.

Размерите му са: по посока на движението - 160 м; по фронта - 250 м.

Съгласно Наредба 12 на МРРБ свлачището се класифицира като:

клас I - с повърхност над 20000 м², максимална дълбочина над 10 м;

група 6 - няма геодезически измервания, скорост на премествания на земните маси под 0.05 мм/ден. (пълзящи склонове < 0.01 мм/ден);

категория Б - застрашава жилищни и обществени сгради с височина от 10 до 15 м, пътища II и III клас, съоръжения с регионално значение, пътища и съоръжения с местно значение;

В геолого-литоложко отношение свлачището е изградено от омесени бежови и сиво-зелени глини. Дебелината на свлачищното тяло е 21.00-23.00 м до алея „Ехо“ /сега ул. „Борис Добрев“, под нея намалява до 13.00 м и по склона плавно изклинява до ул. „П.Яворов“ и ул. „Приморска“, където се проявява свлачищния вал. За подложка служи свлечен пакет с хоризонтален пласторед от тъмни, сиво-зелени глини и глинести мергели.

В свлечените материали е формиран грунтов водоносен хоризонт, който е в хидравлична връзка с този на древното свлачище и е част от него. Подхранването на подземните води освен по естествен път, става и от аварии във ВиК мрежата в района. Дренирането на водите до 1986-1987 г. е по естествен път към вала на свлачището, респективно към морето. След изграждане на водопонизителната система, дренирането е и от хоризонталните сондажи-дренажи /ХСД/ от площадки по терена и от три вертикални шахти.

Водите са порово-пукнатинен тип с коефициенти на филтрация вариращи в широки граници поради наличието на отворени свлачищни пукнатини в дълбочина - средно е около и под 1 м/ден.

Свлачището, до неговото укрепване, е едно от най-активните в чертите на града. Преди години, при такова активизиране са разрушени около 20 къщи в квартал между алея „Ехо“ и ул. „П.Яворов“. Поредното и последното голямо активизиране е от януари 1986 г. след обилни и продължителни валежи. За около 1-2 седмици свлачището реализира премествания до 2-3 м. По горната му граница възникна висок около 1.50-2.00 м свлачищен отстъп, който към

бордовете намалява до 0.20-0.30 м. По алеята се образува дъгообразен клин с денivelация около 2 м. Подземните води излязоха на кота терен.

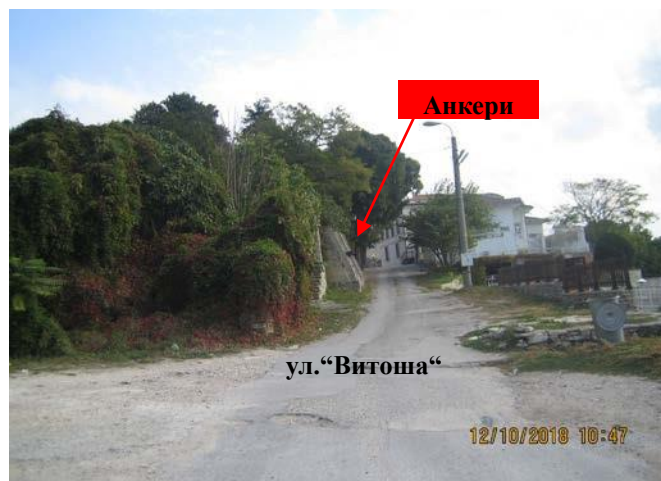
Валът на свличане се прояви по плочника на ул. „П.Яворов“ и дъгообразно заобиколи единична масивна двуетажна къща, без да я засегне и причини каквито и да е нарушения.

Освен ясно изразеният отстъп, по склона се активизира и основна свлачищна пукнатина, резултат от задвижване на свлачището по алея „Ехо“ и от раздвижване на древното свлачище през този период. Тази пукнатина много сериозно засегна х-л „Балчик“ и две сгради западно от него. Леко отражение даде и на две други под улицата, ЮЗ от хотела. В тялото на свлачището бяха разрушени две сгради - 2 ет. полумасивна и 1 ет. паянтова. Бързото развитие на свлачищния процес наложи и предприемането на бързи аварийни мерки. Наред с провежданото инженерно-геоложко проучване /ИГП/ от „ГЕОЗАЩИТА“ ЕООД-Варна, от ИПП „Транспроект“-София бяха проектирани хоризонтални сондажи-дренажи /ХСД/ от терена за аварийно водопонижение. ХСД бяха насочени в свлачищния клин, където за кратко време той е осушен при дебити до 5 л/сек в някои от сондажите.

След овладяване на аварийната ситуация е изготвен проект за укрепване, включващ вертикална планировка, ХСД от шахти /*Сн.1*-ВШ.2 и И.172/ и площадки и анкерно укрепване на хотела от 2 площадки - *Сн.2*. Съгласно проекта, устойчивостта на свлачището се гарантира при понижение на водното ниво с 4-5 м. Изградената дренажна система осъществи понижения 12-13 м, които се поддържат и до момента. Сумарно от изградената водопонизителна система на свлачището се дренират води със среден дебит около 1.2 л/сек.

сн. 1

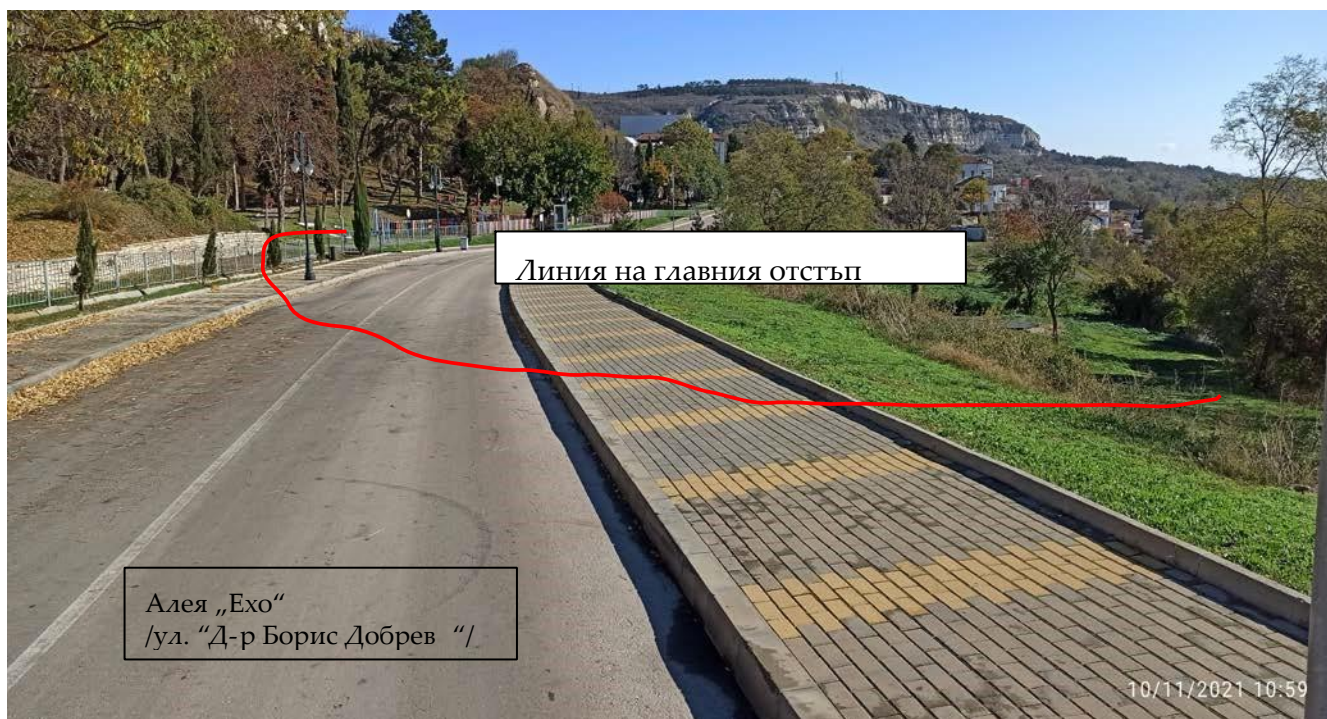
сн. 2

През годините след укрепване на свлачището геодезичните измервания отчитат движения, съизмерими с тези на балчишките баири (тепета) и други точки от древното свлачище.

При извършения на **10.11.2021 г. визуален оглед** в района на **свлачището** са направени следните **констатации**:

1. По изградената инфраструктура и терена не се установиха пукнатини и деформации характерни за активност на свлачището. Визуално по горната му граница, линията по която възникна главния свлачищен отстъп **/сн.3 и 4/**, в зоната на вала на свличане и в тялото на свлачището **/сн.5/** няма пукнатини и деформации.

2. През юни и октомври са измерени водните нива в съществуващите пиезометри и един кладенец. С известни слаби колебания, те се запазват на дълбочина около 11-17 м от терена по алеята, на 9.30 м в Кл.45 и 9.97 м в П166, като са в границите достигнати през 1997 г. Само в П165 е установено покачване на водното ниво с около 2.55 м спрямо юни, 2021 г. и 3.42 м спрямо пробладаващото ниво през годините. През октомври 2021 г. е на 5.76 м. Такова голямо покачване е регистрирано през март-април преди около 8-10 години. Тогава се установи, че в имота северно от пиезометъра е спукан водомера, най-вероятно от замръзване, при което 2-3 месеца е изтичала вода с предполагаем дебит 0.200-0.500 л/сек.

сн.3

сн.4

3. През годината геодезичната мрежа не е измервана.

4. Поради скъсване на инклинометрични сондажи ИС15 и ИС16, по възлагане на МРРБ /Договор: № РД 02-29-23/27.02.2017 г./, през месец април 2017 г. са изпълнени 2 бр. сондажи - ИС171 /IN 171/ и ИС172 /IN 172/.

Нулевото им измерване е извършено на 16.05.2017 г., а първото текущо на 22.05.2018 г. Периодът между двете измервания е 371 денонощия. Регистрирани са деформации на колоната както следва:

➤ В ИС171 деформациите са в интервала 44.50-49.00 м /коти (-)7.29-(-)11.79/, като най-големи са на дълбочина 46.00 м /кота (-)8.79/ - 4.90 мм; Ø В ИС172 деформациите са в интервала 38.00-41.50 м /коти (-)7.53-(-)11.03/, като най-големи са на дълбочина 39.00 м /кота (-)8.53/ - 4.84 мм.

Получените данни показват, че между ИС171 и ИС172 хлъзгателната повърхнина е хоризонтална.

Последното, четвърто измерване на инклинометрите е на 25 и 26.08.2021 г. за период от 393 дни спрямо третото. Регистрирани са деформации на колоната както следва:

➤ В ИС171 деформациите са в интервала 45.50-48.50 м /коти (-)8.29-(-)11.29/, като най-големи са на дълбочина 46.50 м /кота (-)9.29/ - 16.13 мм;

➤ В ИС172 деформациите са на дълбочина 39.00 м /кота (-)8.53/ - 8.00 мм и на дълбочина 12.50 м /кота 17.97/ - 9.89 мм;

Деформацията на 12.50 м дълбочина за първи път се появява при второто измерване през 2019 г. До момента регистрираната деформация няма изражение по терена и инфраструктурата.

сн.5

Въз основа на огледа от 10.11.2021 г. и направените констатации, за състоянието на свлачище „Алея „Ехо“, като заключение могат да се направят следните по-важни

изводи и препоръки:

1.Свлачището е стабилизирано без визуално установени признаци за активност след проведените укрепителни и отводнителни мероприятия през 1996-97 г.

2.Не са констатирани деформации и пукнатини, характерни за развитието на активни свлачищни процеси.

3.През 2021 г. геодезичната мрежа не е измервана и няма данни по инструментален път за евентуално бавно пълзене на свлачището. Предишни измервания показват съизмеримост на премествания с тези на древното свлачище. Локалното свлачище върви анблок с древното.

4. Инклинометричните измервания показват, че движенията стават на много по-голяма дълбочина от установената хлъзгателна повърхнина на свл. „Алея “Ехо“. Това е дълбочината характерна за пълзене на древното свлачище.

5. Новата компонента при ИС172 на дълбочина 12.50 м показва слабо приплъзване или улягане на ниското стъпало на свлачище „Алея „Ехо“. На горното стъпало, където е ИС171, няма деформации по границата на хлъзгателната повърхнина с коти 21-23. При следващи измервания и огледи ще има по-голяма яснота за състоянието на свлачището.

6. Достигнатите водните нива на дълбочина 10-18 м от терена след изграждане на водопонизителните системи гарантират добра устойчивост на свлачището.

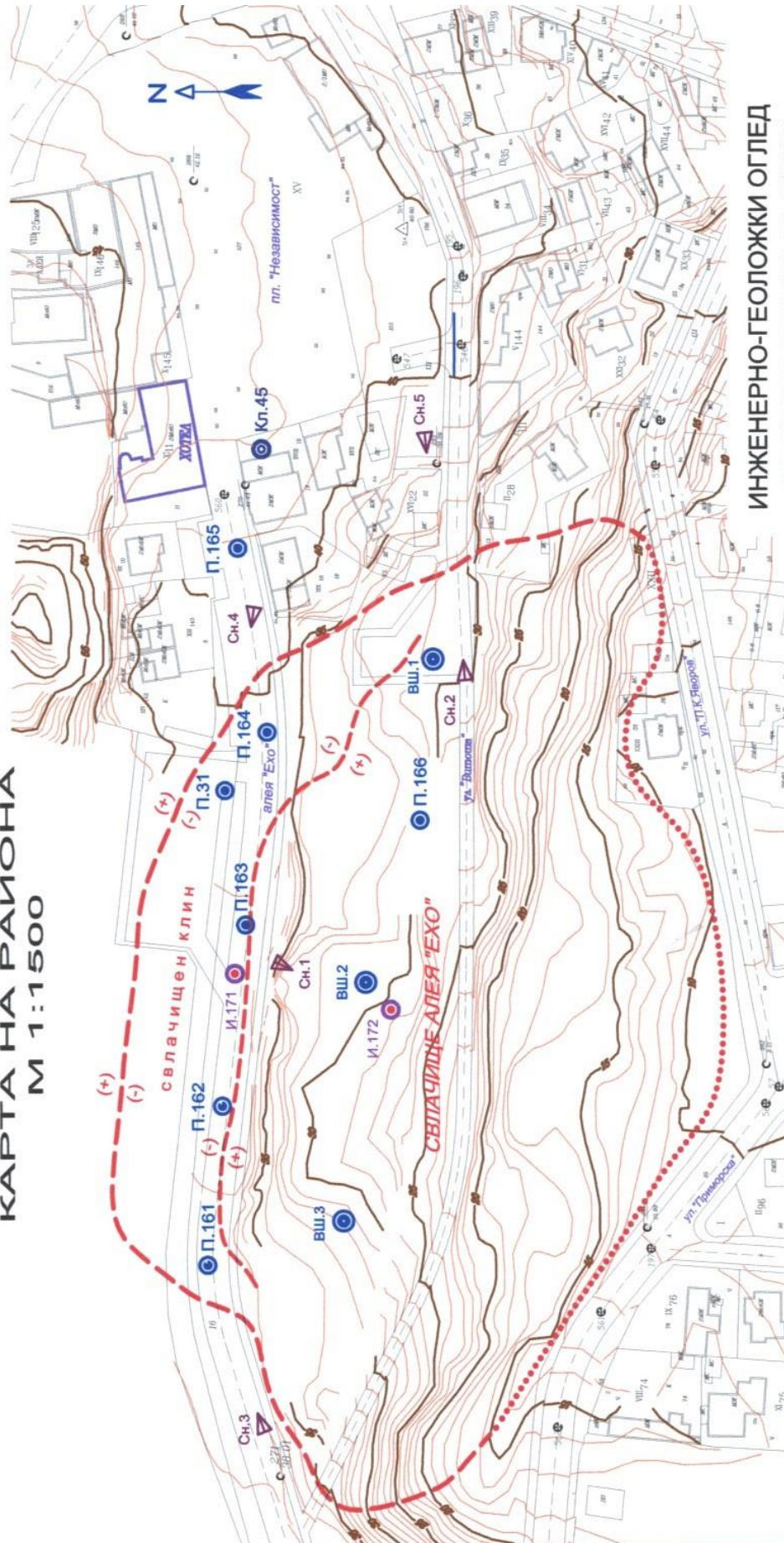
7. Причината за покачване на водното ниво в П165 с 2.55 м най-вероятно е от теч във ВиК мрежата в района.

8. За запазване стабилитета на свлачището и района, могат да се направят следните важни **препоръки**:

- превантивни огледи за състоянието на водопонизителната система от ХСД, отводнителните канавки, шахти и изтичала от тях и ремонтновъзстановителни работи при необходимост;
- ревизия на уличната ВиК и в имотите, за установяване на вероятни аварии и течове;
- измерване на пиезометричната мрежа четири пъти в годината;
- да продължат наблюденията на изградените контролно-измервателни системи от повърхностни геодезични репери и инклинометрични сондажи.

Прил.1

КАРТА НА РАЙОНА М 1:1500

ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОЖКИ ОГЛЕД СВЛАЧИЩЕ "АЛЕЯ "ЕХО" - ГР. БАЛЧИК Рег. № ДОВ 03.02508-05-01

Съставил:.....
/Инж. Г. Б. Тачев/
"Газошифта" ЕООД-Варна
Ноември, 2021 г.

Прил.1

Забележка: Елементите на салачището (отстъп, вал и пукнатини) след укрепяването не са проявени и немогат да се проследят по терена!

ЛЕГЕНДА

- Главен отстъп на свл. "Ехо"
- Вал на свл. "Ехо"
- Пукнатина с отстъп на свл. "Ехо"
- Снимка №...
- И.171 — Инклинометричен сондаж №...
- П.165 — Пиезометър №...
- ВШ.1 — Дренажна шахта с ХСД №...
- Кп.45 — Кладенец №...
- ▲ Сн.1

4. Свлячище „Свилоза“ - DOB 03.02508-11-02

По архивни данни

Свлячище „Свилоза“ - с № DOB 03.02508-11-02 е развито под пътя Балчик-Албена, източно от Момчилско дере и е югозападния край на свлячище „Сборно място. Размерите му са около 300x300 м - *прил. I*.

Съгласно Наредба 12 на МРРБ свлячището се класифицира като:

клас I - с повърхност над 20 000 м², максимална дълбочина над 10 м;

група б - няма геодезически измервания, скорост на премествания на земните маси под 0.05 мм/ден. (*пълзящи склонове < 0.01 мм/ден*);

категория В - застрашава жилищни и обществени сгради с височина до 10 м;

В началото на 1992 г. се активизира локален свлячищен участък, определен като “Аварийно свлячище”, което по-късно е преименувано на свлячище “Свилоза”. Свлячищните прояви тук са известни още от 1985 г. Многократни свличания съпътствани от високи водни нива деформират ивица от около 80-100 м от пътя Балчик-Албена.

В геолого-литоложко отношение свлячището е изградено от бежова глина и песъчлива глина на отделни места изпъстрена от светли зеленикаво-кафяви, жълто-кафяви оцветявания и от сивозелена глина. Материалите са омесени или слоисти с различен наклон. Предната част на свлячището по целия фронт е заета от характерен баир със запазен хоризонтален пласторед. Зад баира към склона на северозапад се е образувало голямо понижение, което представлява негативна безотточна форма.

След активизиране на свлячището през 1992 г. през юни-август 1993 г., от площадка в понижението зад баира са изпълнени хоризонтални сондажидренажи /ХСД/, на които устията са изградени като чешма. Те са четири на брой с обща дължина 565 м и изтичало с дължина 136 м през баира и са аварияен етап при избора на обща укрепителна схема на свлячището.

При просондирането ХСД текат с общ дебит до 3.0 л/сек. В свлячището са достигнати понижения на водните нива от 4 до 10 м.

През пролетта на 1997 г., в резултат на паднали обилни валежи, се наблюдава ново активизиране. ХСД са скъсани и водата от сондажите избива на по-висока кота от площадката. Изтичалото е запушено и входната му шахтата е затлачена до кота терен. Цялата площадка около чешмата е заблатена. За да не се допусне катастрофално свличане и прекъсване на пътната връзка Балчик-Албена, са предприети аварийни отводнителни мероприятия.

Първи етап:

Отводняване на негативната форма чрез открит канал с дължина 20 м.

Отводняване на терена над чешмата чрез открит канал с дължина 70 м. **Втори етап:**

Има за цел да улови трайно водите, дрениращи на много места по ската, северозападно от чешмата и да ги отведе на изток към естественото дере на изток и включва:

Укрепващо дренажно ребро с дължина 130 м.

Открит канал с дължина 50 м до заустване в естественото дере.

Проектите за аварийните мероприятия са на “ГЕОЗАЩИТА” ЕООД-Варна.

През 1998 г. започва изпълнение на укрепителни мероприятия на свлачището по проект на фирма ЕТ ”Грунд”-София, който включва две вертикални шахти /ВШ3 и ВШ4/ с анкери и ХСД от тях и силова конструкция от шлиц-пилоти и анкери.

В резултат на изградената водопонизителната система от шахти с ХСД, на места водните нива са понижени с 5-6 до 10 м.

През 2009-2010 г. по възлагане на Община Балчик, „ГЕОЗАЩИТА“ ЕООД-Варна разработи актуализиран работен проект за Обект: „Укрепване свлачище „Сборно място“, Подобекти: „ВШ5“ и „ВШ6“. Проектът е изпълнен, приет от ДПК и е въведен в експлоатация. Шахта Ш7 е важен елемент от подобект „ВШ6“. Служи за контрол и ревизия на оттока от изтичалото на ВШ6 и за отвеждане на водите южно от десния борд на свлачището и заустването им в затилието на дамбата.

При извършения на **11.11.2021 г. визуален оглед** в района на **свлачището** са направени следните **констатации**:

По горната му граница на пътя Балчик-Албена има денивелация около 5-7 см по пукнатина към двата борда, която е регистрирана и при предишни огледи /05.11.2014 г., 19.10.2016 г., май, 2017 г., юли 2019 г./ На **сн.1** е даден пътя в тази зоната при активизирането на 05.03.1998 г. На **сн.2** е пътя на 11.11.2021 г.

сн.1

Установеното на 19.20.2016 г. свличане в зоната на ВШ7 с оголването на 5 пръстена от нея и 7 пръстена /7 м/ при огледа от май 2017 г. е довело до нейното свличане, констатирано юли 2019 г. Към момента на огледа шахтата е приблизително в положението установено през юли 2019 г. или е потънала с още 1.00 м - *сн.3, сн.4.*

сн.2

сн.3

сн.4

3. Теренът под шахтата е със свежи отворени пукнатини, които свидетелстват за активни свлачищни процеси. В основата на шахтата земните маси са преовлажнени.

4. Това локално дестабилизиране не е достигнало до брегоукрепителната дамба.

5. Към здравия терен, западно от шахтата, няма отворени пукнатини или деформации.

6. Двете застрашени сгради в непосредствена близост до отстъпа все още не са засегнати от пукнатини и деформации.

7. Останалата част от свлачището е обрасла с гъста растителност /храсти, високи треви/ и е почти непроходима. Доколкото може да се добие визуална представа за него от високия десен борд, то е спокойно. Във вала на свлачището не се наблюдава активизиране.

8. В измерените на 15.06.2021 г. и на 19.10.2021 г. пиезометри не са констатирани високи водни нива. Те са в нормалните граници с колебания ± 1.50 м след осъществените понижения от изградената водопонизителна система.

9. През годината няма измервания на инклинометрите и геодезичната мрежа.

Въз основа огледа от 11.11.2021 г. и направените констатации, като заключение за състоянието на свлачище „Свилоза“ могат да се направят следните по-важни изводи и препоръки:

1. След проведените укрепителни и отводнителни мероприятия, свлачище “Свилоза” е в стадий на относителна стабилизация. За сега пукнатините и слабата денивелация по тях на пътя Балчик-Албена са вероятно в резултат от динамичния товар на превозните средства.

2. Визуално не са констатирани деформации и пукнатини, характерни за развитието на активни свлачищни процеси. През годината геодезични и инклинометрични измервания не са правени и по инструментален път няма данни за евентуално бавно пълзене на свлачището.

3. Осъществено понижение на водните нива след изграждане на водопонизителната дренажна система /на места до 5-10 м/ се запазва и към момента на обследване.

4. По отношение на стабилитета на свлачището като цяло, изключение прави десният му борд при ВШ7, където от 2015 г. и началото на 2016 г. има активни процеси, довели до пропадане и свличане на шахтата. Развитието им е на по-висока кота и към момента не са достигнали до брегоукрепителната дамба.

5. Следствие на пропадането на шахтата са прекъснати изтичалата от ВШ6 към ВШ7 и от ВШ7 към морето, което е причина за преовлажняване на земните маси в основата на отстъпа и активизиране на склона към морето. Това е много неблагоприятно за стабилитета на десния борд на свлачището и като цяло за района.

6. За запазване стабилитета и за ликвидиране на аварийното състояние в зоната на ВШ7 могат да се направят следните **препоръки**:

да се сигнализира района в участъка на десния борд на свлачището и шахтата и се ограничи достъпа на хора;

превантивни огледи и ревизия за състоянието на съоръженията и при необходимост ремонтно-възстановителни работи на водопонизителната система

- ХСД и изтичала от шахтите;

ревизия на уличните водопроводи и водопроводите в имотите за аварии и течове;

проучвателни и укрепителни мероприятия в десния борд на свлачището, в зоната на Ш.7 и възстановяване на нормалния отток на дренираната вода от Ш.6;

измерване на пиезометричната мрежа;

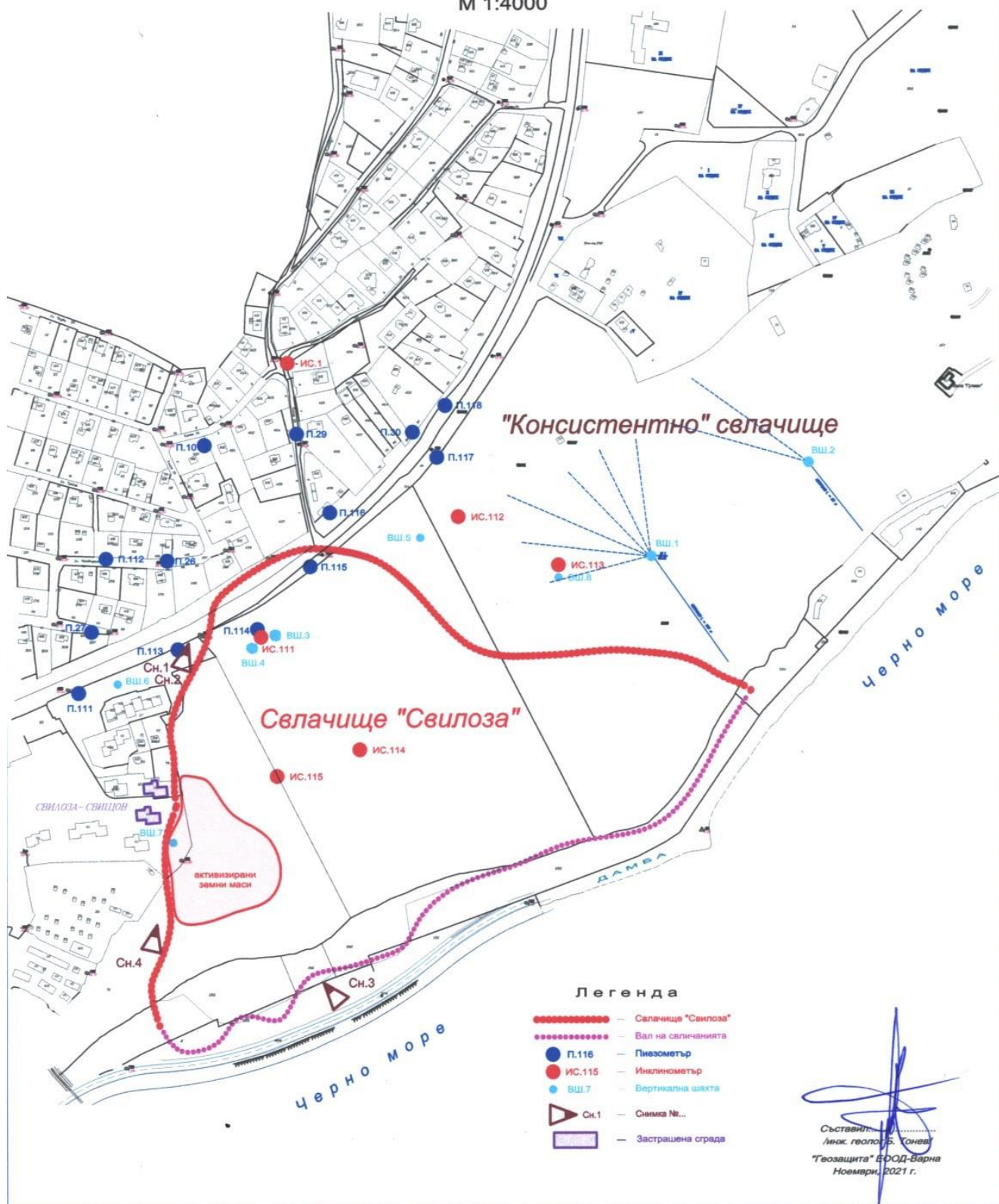
измерване на геодезичната мрежа и инклинометрите.

Прил. 1

ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОЖКИ ОГЛЕД
НА СВЛАЧИЩЕ "СВИЛОЗА", РЕГ. № ДОВ 023.02508-11-02,
ГР. БАЛЧИК, ОБЛ. ДОБРИЧ

КАРТА НА РАЙОНА

М 1:4000

5. Балчик – свлачище „Сборно място“ - DOB 03.02508-11-03

По архивни данни

До 1997 г. местност "Сборно място" беше част от древните, относително стабилизирани свлачища. След продължителни валежи през 1996-1997 г., районът се дестабилизира, като се обособиха макар и не добре издържани **горна граница** в основата на склона към платото, представляваща свлачищна пукнатина по терена, зидовете и сградите, отворена от 2 до 5-6 см и **долна граница** – вал на свличане по пътя Балчик-Албена, срещу спирката при Климатичното училище и х-л “Париж”, при Дом за стари хора /бившата поч. база на АПК/ и при Двореца. Северната граница /левия борд/ не беше изразена ясно по терена. В тези граници на активизиране е т.н. свлачище „Сборно място“ - Рег. № DOB 03.02508-11-03 с размери 350x550 м.

Съгласно Наредба 12 на МРРБ свлачището се класифицира като:

клас I - с повърхност над 20000 м², максимална дълбочина над 10 м;

група б - няма геодезически измервания, скорост на премествания на земните маси под 0.05 мм/ден. (пълзящи склонове < 0.01 мм/ден);

категория Б - застрашава жилищни и обществени сгради с височина от 10 до 15 м, пътища II и III клас, съоръжения с регионално значение, пътища и съоръжения с местно значение;

В пределите му са “Консистентно” свлачище с Рег. № DOB 03.02508-11-01 и свлачище “Свилоза” с Рег. № DOB 03.02508-11-02. Заедно с тях обхваща терен с дължина по посока на движението 500-600 м и ширина около 1100-1200 м.

Основна причина за активизирането е покачване нивото на подземните води, следствие на обилни валежи през 1996-1998 г., липсата на битова канализация и аварии във водопроводна мрежа, която не отговаря на изискванията за ВиК в свлачищни терени.

Първото активизиране в района е датирано през 1954 г. Горната граница е пукнатина, минаваща под почивна база на “Червен кръст”.

Следващото документирано активизиране е през 1986 г. Горната граница на свлачището е в основата на свлечените баири над пътя Балчик-Албена, означено на *прил.1*, като горна граница на „Консистентно“ свлачище.

Почти по същото време се активизира и свлачище „Свилоза“. Деформациите по пътя Балчик-Албена бяха регистрирани при повсеместното активизиране на свлачищата в района

през 1984-1986 г. Пътят Балчик-Албена бе засегнат по цялото си протежение в пределите на „Консистентно“ свлачище.

От дългогодишните стационарни хидрогеоложки наблюдения са установени колебания в нивата на подземните води в рамките на 3.00-9.00 м. Съгласно Актуализация на ИГ условия на Обект: „Свлачище „Сборно място“, „ГЕОЗАЩИТА“ ЕООД-Варна, 1998, 1999 и 2000 г., при водни нива 3.0-3.5 м от терена, свлачището е в гранично равновесие, с коефициенти на устойчивост $\eta=1.016-1.00$ и навлиза в стадий на начално активизиране.

При извършеният на 11.11.2021 г. визуален оглед в района на свлачището са направени следните **констатации**:

1. По горната граница на свлачището, по границата на „Консистентно“ свлачище не се установиха пукнатини и деформации от свлачищен характер - **сн. 1**.

сн. 1

2. Няма деформации във вала на свличане при х-л „Париж“ и при автобусната спирка до климатичното училище - **сн. 2, 3**, при бившата поч. станция на АПК и в двореца - **сн. 4, 5**.

сн.2 - 11.11.2021 г.

3. На *сн.3 и 5* е даден вала на свличане при активизирането към *02.04.1998 г.*, а *сн.2 и 4* към момента на огледа - *11.11.2021 г.*

4. В тялото на свлчището няма деформации и пукнатини. Теренът е с плавни, заоблени форми.

сн.3 - 02.04.1998 г.

сн.4 - 11.11.2021 г

сн.5 - 02.04.1998 г

5.Склоновете към дъното на „Дворцово дере“ и морето са спокойни, няма изсипване на земни маси.

6.Слабо отваряне на пукнатини и денивелация има по пътното платно, които маркират горната граница на свл. „Свилоза“.

7.Подземните води, измерени на 17.06.2021 г. и на 19.10.2021 г. са сравнително дълбоко в сравнение с периода на активизация през 1996-1998 г. От 2018 г. до сега с известни колебания, водните нива падат с 2-3 м. За цялата територия в централната част са на дълбочина 7 до 18 м от терена, значително по-дълбоко от нивата 3.0-3.5 м от терена, при които свлячището е в гранично равновесие, с коефициенти на устойчивост $\eta=1.016-1.00$.

8.Измерванията на инклинометрите през август-септември 2021 г. за период от 396 дни не регистрират движения. Измервания на геодезичната мрежа не са правени.

9.Траншейният дренаж е с дебит 1.50-2.50 л/сек и изпълнява своите отводнителни и осушителни функции.

Въз основа огледа от 11.11.2021 г. и направените констатации, като **заключение** за състоянието на **свлачище „Сборно място“** могат да се направят следните по-важни *изводи и препоръки*:

Свлачищните процеси към момента са относително затихнали.

Основно укрепително мероприятие на свл. „Сборно място“ са две водопонизителни системи:

Едната е в пределите на „Консистентно“ свлачище, изпълнена в периода 1992-1993 г. и се състои от две вертикални шахти /ВШ1 и ВШ2/ с хоризонтални сондажни-дренажи. Поради това, че те са в долната /ниската/ част на свлачището, в близост до свлачищния вал, практически не оказват дренажно въздействие над пътя Балчик-Албена - върху горните му 2/3.

Другата е траншейния дренаж /Прил.1/, който е изпълнен като аварийно мероприятие за понижаване нивото на подземните води в участъка на пътя, след катастрофалните свлачищни процеси в района. Съоръжението е заустено в пътната канавка.

То изпълнява много добре функцията си. Основание за това е факта, че през март 1998 г., когато е най-голямото активизиране, в зоната на траншейния дренаж /П.1*/ и в целия район водите бяха на терена и на много места се появиха извори с дебит 2-3 л/сек.

По-слабо застъпени са отводнителните мероприятия в централната част на свлачище “Сборно място“, особено в зоната на П.9*, където водите са плитки и са на дълбочина около 3.00 м от терена и при продължителни валежи се появяват извори в имота над пиезومتъра.

От голямо значение за стабилитета на района е изграждането на улична канализация и подмяна на водопроводите, съгласно нормативните изисквания за полагането им в свлачищни и наклонени терени.

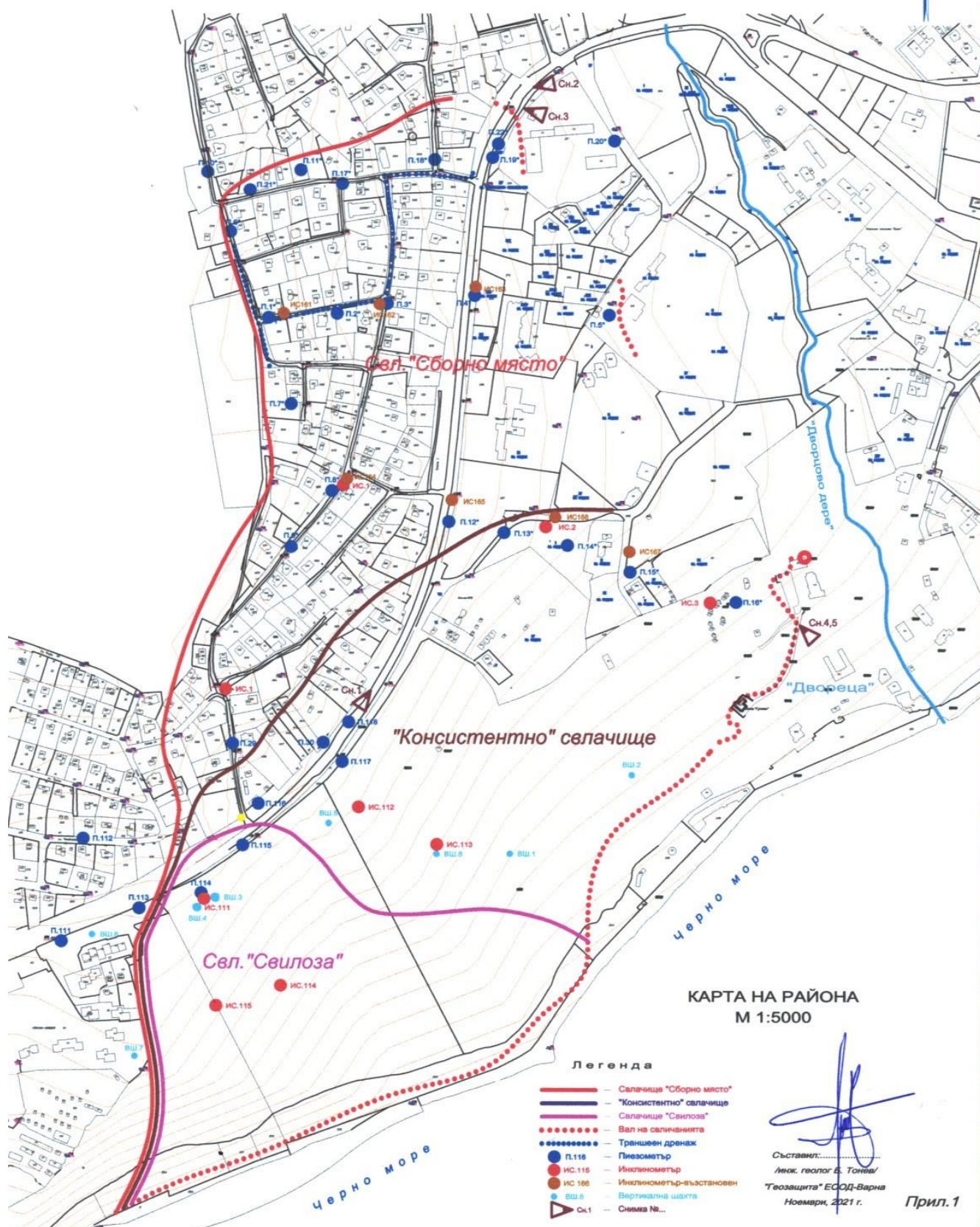
Периодичното покачване на водните нива през годините, дава основание да считаме, че е необходимо да се изготви работен проект за допълнително водопонижение в горната част на свлачищния масив, над път IV90017 - Албена-Балчик.

Препоръчително е четири пъти в годината да се следи изменението на водните нива в пиезометрите за отчитане ефекта от изградените водопонизителни системи.

Да продължат наблюденията на изградените контролно-измервателни системи от повърхностни геодезични репери и инклинометрични сондажи.

Прил. 1

ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОЖКИ ОГЛЕД
на свлачище "Сборно място" - Рег. № ДОВ 03.02508-11-3,
гр. Балчик

Прил. 1

6. Балчик – свлачище „Овчаров плаж“ - DOB 03.02508-12-01

По архивни данни

По Черноморския склон на Добруджанското плато, западно от Овчаровско дере е проявен древен свлачищен циркус “Момчил”- с регистрационен № DOB 03.2508-12. През него преминава пътя Албена-Балчик. Свлачищният циркус има ширина при вала 1100 м, по пътя 800-900 м и максимална дължина около 650 м.

Съществуват сведения за голямо свличане на земни маси след силно земетресение през 1901 г. От тогава периодично се активизират отделни участъци, от които сериозно значение за района има свлачище “Овчаров плаж” – вписано в регистъра с № DOB 03.2508-12-01. То е проявено в лявата половина на древния циркус, под пътя Албена-Балчик. При последното активизиране от 1997 г. свлачището се разрастна и над пътя, като дестабилизира почти 2/3 от циркус “Момчил”. В резултат на това пътя Албена-Балчик е разрушен и прекъснат. При това се оформи свлачище с дължина около 230 м и ширина около 650 м. За първи път се наблюдава дрениране на подземни води по вертикалния отстъп на циркуса с дебит до 5-6 л/сек. По терена в основата на отстъпа се оформи заблацияване.

През 1997-2001 г. “ГЕОЗАЩИТА” ЕООД-Варна извърши ППР. Приета и одобрена е обща укрепителна схема за района и частични работни проекти за изпълнение на противосвлачищни съоръжения. Изградена е водопонизителна система от траншейни укрепващи дренажни ребра, открити необлицовани и облицовани бетонни канали и канавки и четири вертикални шахти /ВШ/ всяка с ветрило от хоризонтални сондажи-дренажи /ХСД/.

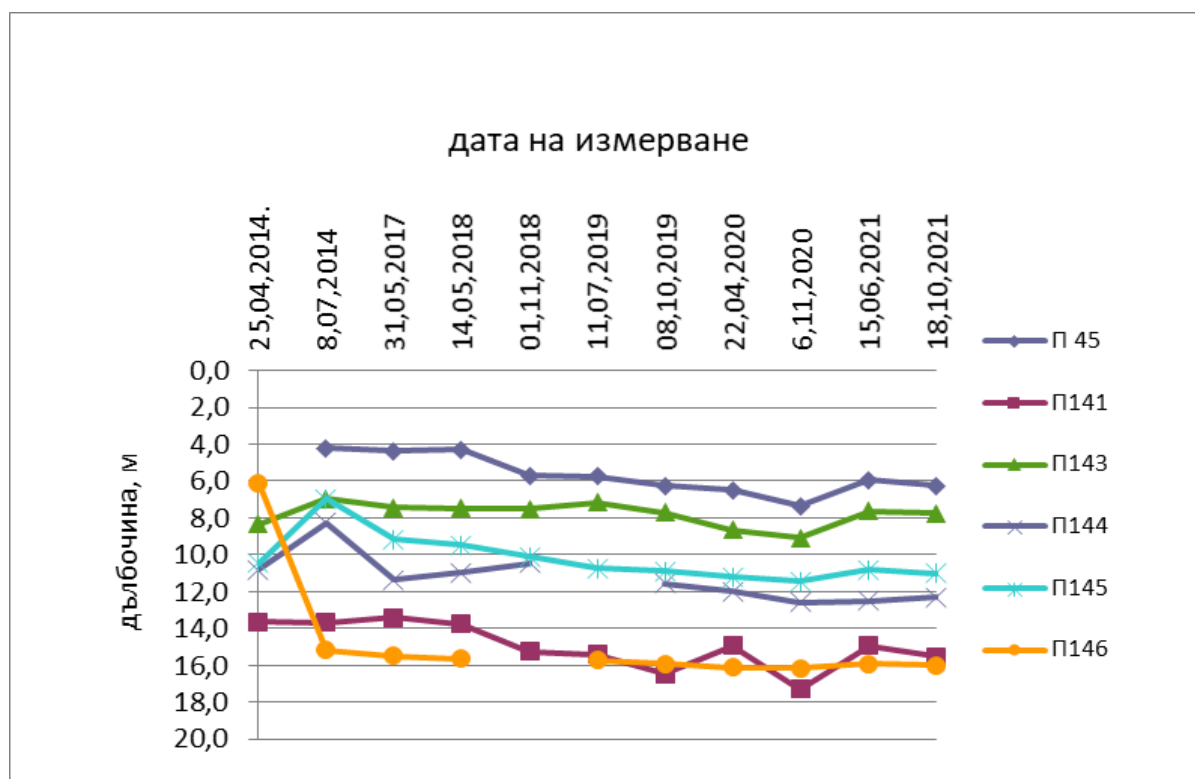
В резултат на това е понижено нивото на подземните води от 6.00 до 15.00 м по линията на пътя Албена-Балчик до вала на свлачището.

В следствие са унищожени повечето от съществуващите пиезометри. През 2014г. по договор с МРРБ са възстановени 6 броя пиезометри.

Резултати от измерване на пиезометрите

През месеците юни и октомври 2021 г. са извършени измервания на нивата на подземните води в изградените през 2014 г. пиезометри и П45, съществуващ още от инженерно-геоложкото проучване. През юни е установено покачване на подземните води спрямо нивата от 2020 г. Най-големи покачвания спрямо ноември 20 г. са регистрирани в П45-1.39 м, П141-2.38 м, в П143-1.46 м. Пиезометри 45 и 141 са в застроената част на вилната зона и е възможно покачването да е свързано с битови води или авария на водопровод. При

следващото измерване е установено слабо понижение, но нивата остават по-високи от тези през 2020 г. За прегледност поведението на подземните води в периода 2014-2019 г. е дадено на следващата графика:

За запазване стабилитета на свлачището и района и обезопасяване на проблемните места, остават в сила следните **препоръки**:

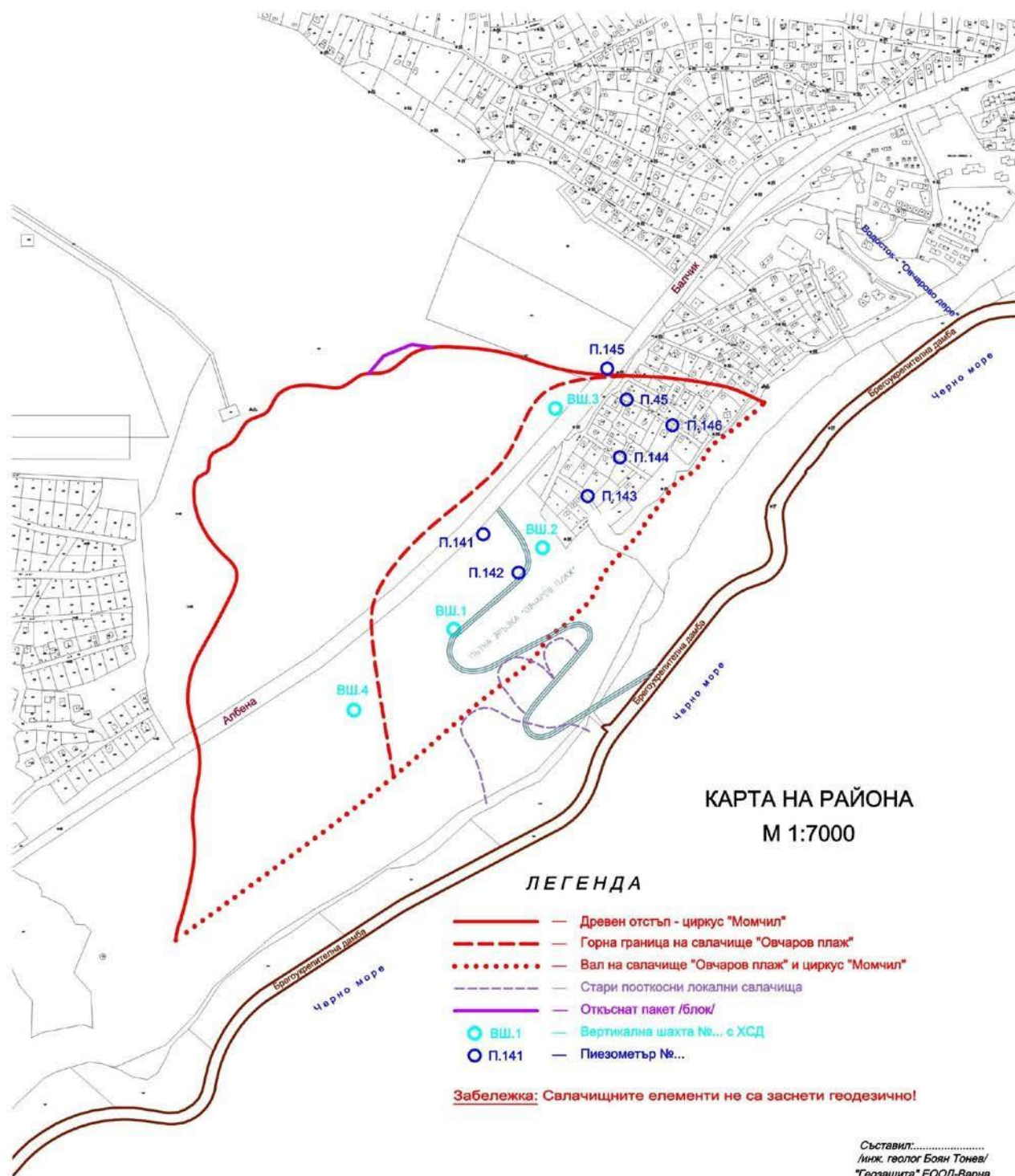
превантивни огледи за състоянието и ремонтно-възстановителнработи при необходимост на водопонизителната система - ХСД и изтичала от шахтите, както и на отводнителните канавки;

ревизия на уличните водопроводи и водопроводите в имотите за аварии и течове;

изграждане на канализация и надежден водопровод, отговарящи на изискванията за полагането им в свлачищни терени;

изграждане на инклинометричен профил от древния свлачищен отстъп до вала на свлачището за следене на движенията в дълбочина.

СВЛАЧИЩЕ "ОВЧАРОВ ПЛАЖ" - ГР. БАЛЧИК
Per. № DOB 03.02508-12-01

7. Гр.Балчик – свлачище „Фиш-Фиш“ ул. “3-та“ и ул. “4-та“ - DOB 03.02508-14-02

По архивни данни

Крайбрежието от КК”Албена” до Балчик представлява древна свлачищна ивица с типична свлачищна геоморфология. Широчината и е около 600-700 м. Формирана е по склоновете на Добруджанското плато към морето.

Източно от дере „Фиш-Фиш“ в древната свлачищна ивица са отделени свлачище „**Фиш-Фиш - изток**“ - *стабилизирано* с № DOB 03.02508-14 и свлачище „**Западни Караманлии**“ - *потенциално* с № DOB 03.02508-13 -

Фиг.1.

Свлачището по „ул.“Трета“ и ул.“Четвърта“, вписано в регистъра с № DOB 03.02508-14-02, възниква по ръба на високия около 65-75 м, стръмен 50°-60° склон към морето, който е източния край на ВЗ“Фиш-Фиш“, респективно свлачище “Фиш-Фиш“. Над свлачищният отстъп започва относително заравнен терен, част от склон с наклон около 5°-8° на югоизток.

През април 2010 г. горната му граница е висок 8.50-9.00 м вертикален свлачищен отстъп. Свлачището е фронтално удължено с дължина по посока на движението около 40-50 м, ширина по фронта 120-150 м.

През февруари 2015 г. са установени пукнатини по терена в района на ул.“Първа” и пътя Албена-Балчик. Те са активни, с характер на отстъп с денивелация 20-50 см.

фиг.1

Хронологията на развитие на пукнатинната система за периода 2010-2016 г. е отразена на приложената карта на района.

Параметрите на свлачището при така оконтурващите го пукнатини са:

дължина по посока на движението около 240-250 м;

ширина по фронта 240-320 м;

площ около 57000-58000 м²;

До 2014 г. засяга вилната зона и склона на свлачище „Фиш-Фиш - изток“. След това се разраства на изток и нагоре по склона в пределите на свлачище „Западни Караманлии“. Към края на 2015 г. 1/2 до 2/3 от площта му е в свлачище „Западни Караманлии“.

Резултати от измерване на КИС

пиезометри

През месеците юни и октомври 2021 г. са направени регулярни измервания в съществуващите пиезометри. През 2016 г., по договор с МРРБ, „ГЕОЗАЩИТА“ ЕООД Варна изгради наблюдателна мрежа от 5 бр. пиезометри (с номера от П1 до П5) и 3 бр. инклинометри. През 2019 г. П3 и П4 са разрушени. През 2017 г. по възлагане от Община Балчик „Проектантска инженерна група“ ЕООД София изпълнява инженерно-геоложко проучване на свлачището и идеен проект за укрепването му. Изградени са нови 8 броя пиезометри и 3 броя инклинометри. Единият пиезометър (П1/17) много бързо е унищожен.

В изградените през 2016 г. пиезометри има тенденция на понижаване на водните нива до 2021 г. Най-голямо е понижението в П1 – 6.66 м (от дълбочина 8.61 до 15.27 м). В останалите пиезометри понижението е от 1 до 2 м.

П1 и П8/17 г. са на разстояние 1.50 м един от друг, с разлика в котите 25 см, но П8/17 е с дълбочина 67.50 м, като от 16^{-тия} метър навлиза в основните глини и мергели, които се явяват подложка на свлачището. В тях има прослойки от пясъци, в които вероятно се дренират подземните води. На това се дължи разликата в нивата на подземните води в двата сондажа – в П1 те са на дълбочина максимум до 15.27 м, а в П8 – на дълбочини от 25 до 30 м.

Измерванията през 2021 г. показват различно поведение на подземните води в различните зони на свлачищната територия.

В П1 подземните води поддържат почти постоянно ниво от 2020 г. – около 15 м.

В П2 подземните води през 2020 г. са на дълбочина около 8.70 м. През юни 2021 г. те са на дълбочина 8.18 м, а през октомври – на 5.15 м, т.е има покачване с 3.03 м. Това е най-високото измерено водно ниво от началото на наблюденията.

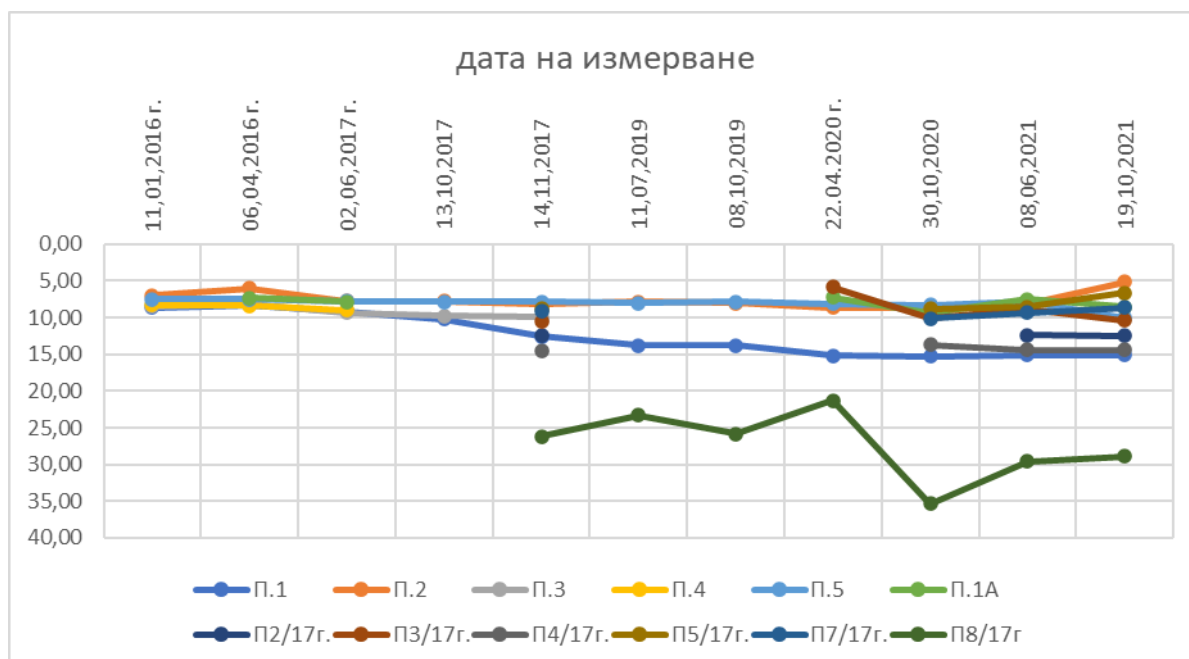
Покачване на нивото е установено и в П5/17 – от 8.59 (юни 21 г.) до 6.64 м през октомври, т.е. покачването е 1.95 м.

Слабо покачване е регистрирано още в П7/17 – 0.63 м и П8/17-0.65 м.

В същото време в П5, П1А и П3/17 през м.октомври е установено понижение на нивата, съответно с 2.25 м, 1.49 м и 1.04 м.

В останалите пиезометри подземните води нямат съществени колебания – в рамките на ± 5 см.

За прегледност колебанията на нивата на подземните води за периода на наблюдение 2016-2021 г. са дадени в следващата графика.

инклинометри

През месец септември 2021 г. е извършено шестото текущо измерване на инклинометрите. За периода на измерване от 394 дни са регистрирани деформации съответно: о ИС1 - **3.36** мм на дълбочина 20.00 м; о ИС2 - **4.40** мм на дълбочина 25.00 м; о ИС3 - **6.50** мм на дълбочина 22.50 м.

Приравнени като средна скорост на придвижване на земните маси в дълбочина са съответно – 0.0085 мм/ден, 0.01117 мм/ден и 0.0165 мм/ден. За периода 2018-2021 г. установените скорости в ИС1 и в ИС3 са най-високи. Вероятно е свързано с повишаване на подземните води, установено в някои от пиезометрите. Прави впечатление, че скоростта на

деформация се увеличава от запад на изток, т.е в пределите на свлачище „Западни Караманлии“. До 2020 г. най-голяма е скоростта в ИС2.

Съгласно класификацията на свлачищата по Наредба № 12/03.07.2001 г. на МРРБ, свлачище **DOB 03.02508-14-02** се определя като:

I клас – с повърхност над 20 000 м² и дълбочина над 10 м;

категория В – жилищни сгради с височина до 10 м;

6 група – скорост на преместване под 0.05 мм/ден

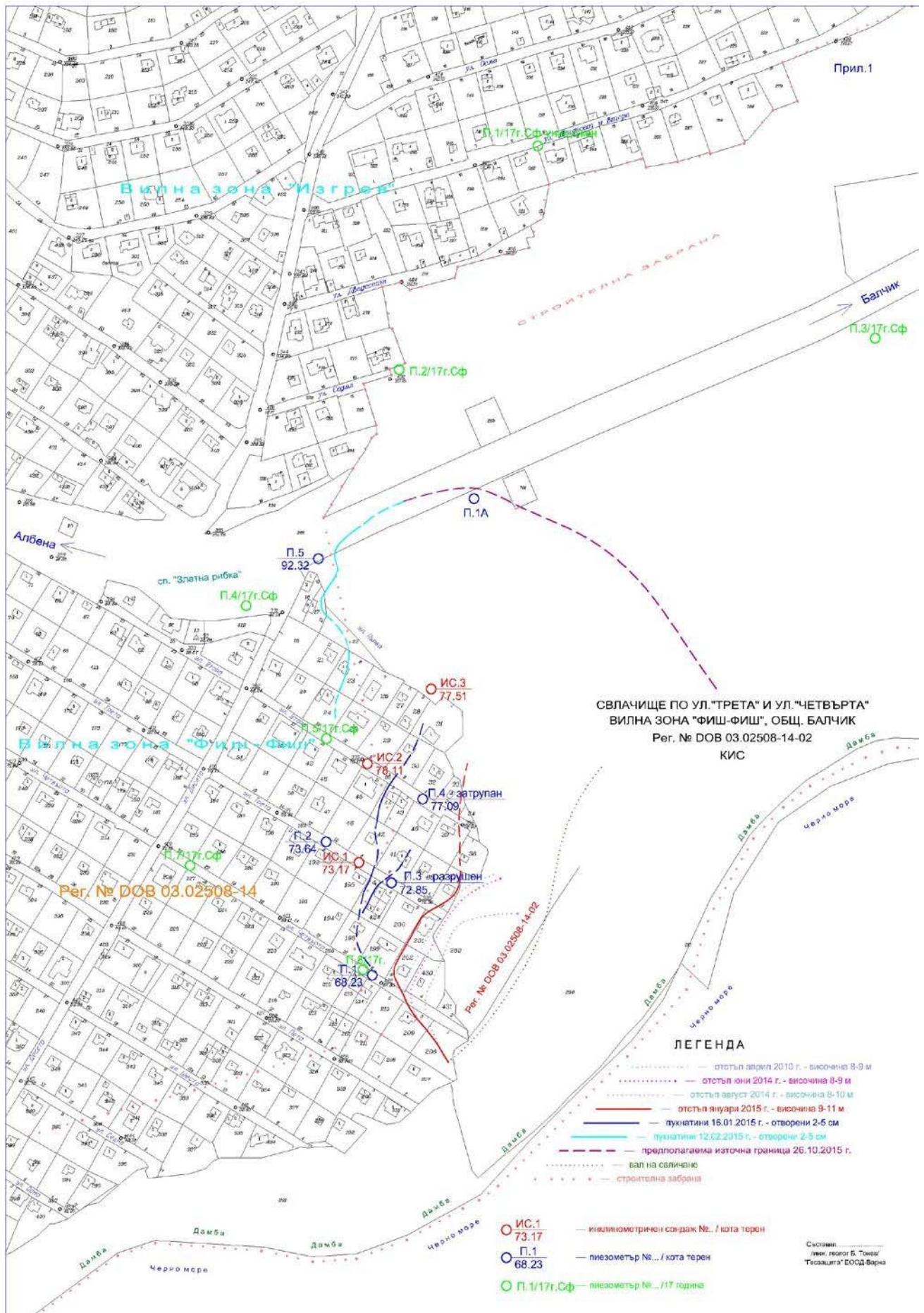
Остават в сила направените в предходните отчети **препоръки:**

На база изпълнени прединвестиционни проучвания да се разработи проект за укрепване и се пристъпи към реализирането му.

Да се приведе съществуващата водопроводна мрежа в съответствие с изискванията за свлачищни терени.

Да се проектира и изпълни дъждовна и битова канализация във ВЗ „Фиш-Фиш“ и ВЗ „Изгрев“.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2021-2028 Г.

8. Свладище „Албена“ - DOB 03.99958-01

Свладище „Албена, път DOB 1149” е с идентификационен № DOB 03.99958-01 в регистъра на свладищата в РБългария. Проявено е в североизточната част на КК“Албена” и обхваща района от пътя Албена-Балчик до стръмния крайбрежен склон, между коти 105-50. Свладището има приблизителни размери: дължина /по посока на движението/ 300 м и ширина – 800 м.

Инженерно-геоложките проучвания на свладище “Албена” от периода 1980-1984 г. констатира, че основната причина за активизирането на съвременното свладище са плитки подземни води. Затова и мерките за укрепване, които се предлагат, са свързани с отводняване.

На територията на КК“Албена” е изпълнено експериментално строителство на първите в страната три броя вертикални отводнителни шахти /ВШ/ с хоризонтални сондажни дренажи /ХСД/ и изтичала.

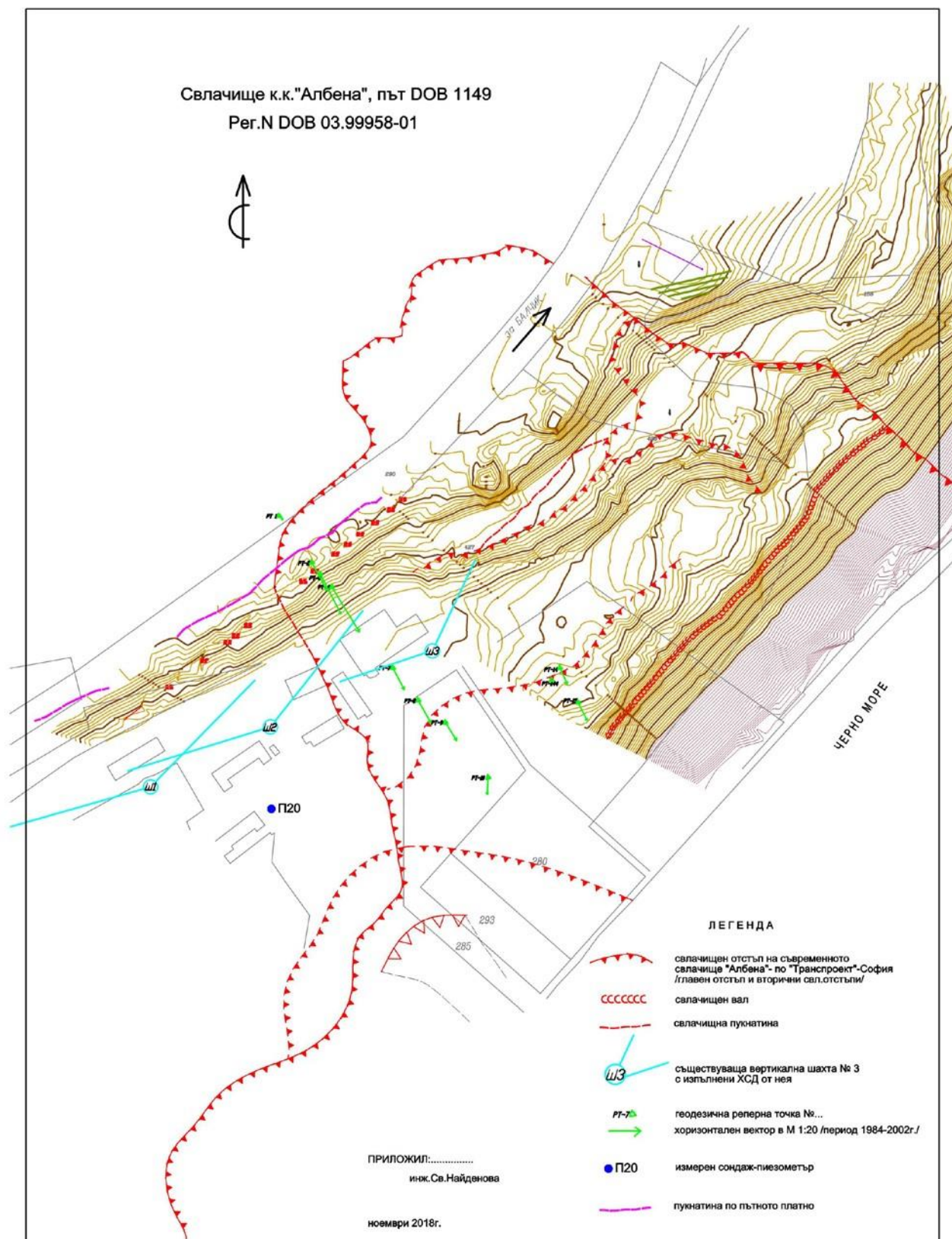
Като предхожда строителството на шахтите, на територията на свладище “Албена” е изградена мрежа от сондажи-пиезометри /основно по осите на ХСД/ за наблюдение поведението на водните нива.

След 2000 г. пиезометрите са унищожени и наблюдения се водят само в П20. Подземните води в него са плитки – до 5.0 м дълбочина от терена. При двете измервания през 2021 г. е констатирано понижение с 0.70м.

При преминаване по пътя Албена-Балчик е установено, че в преасфалтирания участък деформациите са видими.

За обекта **препоръчваме:**

-Да се изпълнят укрепителни мероприятия за да се предотврати разрастването на процесите и прекъсване на пътя.

Основните причини за възникването и развитието на наблюдаваните през годината геодинамични процеси са комплексни : естествените фактори, като геоложки строеж, геоморфоложки и хидрогеоложки особености; епизодични оводнявания на склонови участъци след пролетното снеготопене и при интензивни валежи; техногенни причини– затруднено или изцяло компрометирано отводняване на пътната мрежа, аварийни течове от ВиК съоръжения, цикличните - динамични натоварвания от интензивния трафик на превозни средства по пътищата от републиканската и общинските пътни мрежи и др.

Изводи

- На територията на общината не са налични почви, замърсени с тежки метали;
- На територията на общината не са регистрирани замърсявания на почвата в следствие на употребата на пестициди;
- Няма информация за заблатени почви;
- Ерозионни процеси са слабо развити и се дължат на различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите;
- Вкисляване на почвите не е констатирано;
- Почвите на територията на общината са характеризират с добра запасеност с почвено органично вещества.

4. Влияние на селскостопански отрасли върху състоянието на почвите в община Балчик

Според представените справки, общата площ на територията на община Балчик е 524 153 дка , което представлява 11,1% от територията на област Добрич.

Земеделските територии заемат общо 419256 дка, което е 80 % от площта на общината и е много повече от средния показател за страната – 58,7 % (Таблица 3.3.2.1)

Таблица: Разпределение на териториите в община Балчик

Видове територии	Площ (дка)	Дял
Земеделски земи	419256	80,0%
Горски фонд	64000	12,2%
Урбанизирани територии	30749	5,9%
Транспорт и инфраструктура	8205	1,6%
Добив на полезни изкопаеми	900	0,2%
Водни площи и течения	894	0,2%

Източник: Община Балчик

Земеделските земи включват обработваемите и необработваеми земи като в община Балчик общо стопанисвани са почти 80% от земеделската територията на общината. Най-

голям дял заемат нивите – 377 570 дка (97,6% от обработваемите земи). Трайните насаждения са около 7 300 дка (1,9%), ливадите – 346 дка (0,1%) и други обработваеми земи – 1 624 дка (0,4%). 3 040 дка са поливните площи. Мерите и пасищата заемат площ от 18 463 дка.

Характерните особености на черноземите обезпечават добро естествено плодородие. Освен това за отбелязване е и благоприятното им съчетаване с климатичните особености на района. Независимо от по-ниските валежи, селскостопанските култури се осигуряват добре с влага благодарение на високата атмосферна влажност и ниската изпаряемост в зоната на Черноморското крайбрежие.

Почвено-климатичните и релефни условия в община Балчик са благоприятни за развитието и продуктивните възможности на основните селскостопански култури в района и могат да се причислят към —добрите земи със среден бонитет от 71 бала. Най-подходящи са за отглеждане на пшеница, царевича, слънчоглед и люцерна, където бонитетният бал се движи от 80 до 85 бала. По-слабо пригодни са за захарно цвекло, ливади и пасища, соя, ябълки и лозя, бонитетният бал на които възлиза от 60 до 76 бала. Сравнително незадоволителни са условията за отглеждане на ориенталски тютюн и картофи - с бонитет около 20 бала

Горските територии включват площта на Държавния горски фонд, в т.ч. полезащитните горски пояси и заемат 64 000 дка (12,2%), около два и половина пъти по-ниско от средното за страната. Залесената част от горските територии, заедно с горите, създадени върху земеделски земи, е 60 417 дка, или 11,5% от територията на общината. С най-голям дял гори (30-40%) са землищата на селата Рогачево, Кранево, Църква и Оброчище. Основната част са горските полезащитни пояси. Останалите гори са с малки площи и разпокъсани между обработваемите земи. Лошите почвени и атмосферни условия по стръмната крайбрежна ивица не позволяват развитие на пълноценни гори, въпреки усилията за залесяване. Водещата курортно-туристическа функция на общината е предопределила и основното предназначение на горите – “защитни и рекреационни” (64%) и “защитени територии” (4,1%). Горите се стопанисват от Държавно лесничейство “Балчик“. Основно направление в лесоустройствената политика е подобряване на стопанисването и увеличаването на горите с особени функции. През 2020 г. ДЛС Балчик е провела кампания за възстановяване на защитните горски пояси, за което са засети 80 дка гори, и за превръщане на иглолистните укрепителни гори в широколистно-иглолистни, за което отделно са засети 99 дка.

Урбанизираните територии в общината са 30794 дка – 5,9%, от които 19 369 дка населени места, 356 дка курортни комплекси, 2 703 дка вилни зони, 1 245 дка промишлени и складови зони, 6073 дка застроени терени извън регулация и 1 003 дка гробища и извънселищни паркове.

Трябва да се споменат също и 0,2% “водни течения и площи”, 0,2% “територии за добив на полезни изкопаеми” и 1,6% “територии за техническа инфраструктура”.

За разглеждания регион (територията на община Балчик) селскостопанския отрасъл не оказва влияния върху състоянието на почвите в общината. Като антропогенен фактор върху замърсяването на почвата в областта може да се разглежда нередовна оран, лоша селекция на селскостопански култури и насаждения, принудително отглеждане на култури, които се отглеждат на наклонен терен, обезлесяване и други фактори, които водят до ерозивни процеси. В резултат на изброените по-горе антропогенни дейности съществува опасност от унищожаване на големи площи от най-плодородната земя, в т.ч. намаляване на производственият и капацитет.

5. Земеделски практики на обработка на почвите, традиционни земеделски култури, начин на трайно ползване на земите

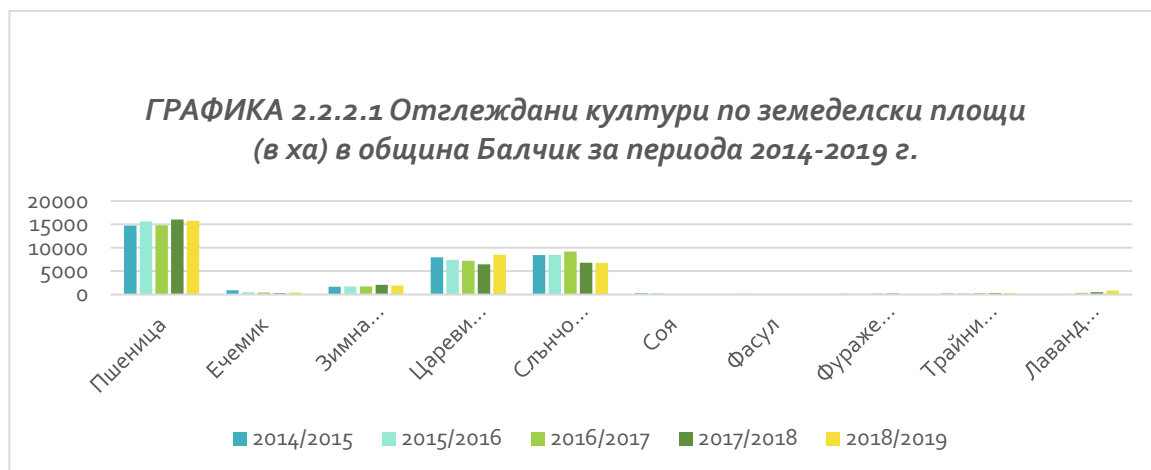
Съгласно нормативните уредби на Република България основното предназначение на териториите на една община, определени с общите устройствени планове са: урбанизирани територии /населени места и селищни образувания/, земеделски територии, горски територии, защитени територии и нарушени територии за възстановяване.

Основната цел на класическото селскостопанско производство е да увеличи максимално добива на единица земеделска площ. За да постигне тази цел, класическото селско стопанство изразходва огромни количества невъзобновяеми природни ресурси и енергия в своя производствен процес, както и различни видове агрохимикали - пестициди, минерални торове и др. Пестицидите са химически съединения или смеси, които се използват за елиминиране, контрол и унищожаване на растителните и други видове вредители. За разлика от повечето замърсители, които се въвеждат в околната среда без конкретна цел, пестицидите се въвеждат с намерението да помогнат на хората в „борбата“ с вредните микроорганизми и многобройни вредители с цел увеличаване на добивите.

Внесените в почвата пестициди могат, в зависимост от дозата и вида на използвания препарат, да променят състава на почвената микрофлора. Почвените фунгициди и фумиганти обикновено имат отрицателен ефект върху почвената микрофлора. Общ показател за ефекта на пестицидите върху микрофлората е биологичната активност на почвата или интензивността на дишане на почвата (сорбция на O₂/кислород, отделяне на CO₂/въглероден диоксид). Хербицидите се разлагат сравнително бързо в почвата и прилагането им в препоръчителни дози не влияе неблагоприятно върху микрофлората на почвата. При въвеждането им в почвата в увеличени дози, се появява временно прегрупиране на състава на микрофлората. Характерът и

степената на действие се обуславят от свойствата на препаратите, съдържанието му в почвата, почвата и климатичните условия.

Характеристиките на почвите и климата създават добри условия за добив на големи количества от пшеница, царевица и слънчоглед, които са преобладаващо добиваните култури на територията на общината. По-слабо се оползотворяват добивите от други култури в т.ч. и аквакултурите.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

Наблюдава се относително постоянна тенденция на отглеждане на различните култури, както като количество, така и като вид.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на община Балчик се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или неконтролно наторяване на земеделски земи.

Площта на горските територии в община Балчик се равнява на 6 474,74 ха. 7,3% от цялата площ са с режим на особена териториално устройствена защита по Закона за защитените територии, в т.ч. поддържаения резерват „Балтата“ в землището на Оброчище и частта от природния парк „Златни пясъци“ в землището на с. Кранево.

С оглед на ангажиментите на общината в областта на опазването на околната среда, а също така и на курортно-туристическата ѝ политика, освен защитените територии, горите в еднокилометровата полоса покрай морския бряг са определени в лесоустройствените планове за „зелена зона“. В тази зона попадат близо 27,3% от всички горските територии в община Балчик.

Повече от 58% от горските територии в общината (в т.ч. попадат тези в и извън еднокилометровата полоса) в същността си са специални горски територии съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за горите, в т.ч. защитени територии по Закона за защита на териториите (ЗЗТ), за интензивно поддържане на дивеча, горски разсадници, с рекреационно значение и др., всички те – и в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие (вж. чл. 5, ал. 3, т. 1 от ЗГ).

6. Политики по опазване на земите и почвите и ролята за предотвратяване и смекчаване процесите на деградация на почвите в община Балчик

За територията на община Балчик, съгласно чл. 13, т.10 от Закона за почвите, оторизираната организация - РИОСВ Варна, осъществява контрол върху производствените дейности, водещи до засоляване, киселяване и замърсяване на почвите от производствени дейности. Съгласно чл.5, ал.4 от Закона за почви, Директорите на РИОСВ:

1. провеждат мониторинг на почвите на регионално ниво с обхват и съдържание, утвърдени със заповед на министъра на околната среда и водите;
2. осъществяват контрола, съгласно Закона за Почвите, Закона за опазване на околната среда и Закона за управление на отпадъците на територията на РИОСВ;
3. осъществяват контрол за провеждане на собствен мониторинг по чл. 29, ал. 1 от ЗП.;
4. осъществяват превантивен и текущ контрол;
5. правят предложения за включване на площи с увредени почви в регистъра на площите с увредени почви и участват в тяхната инвентаризация;
6. подпомагат процеса на разработване и отчитане изпълнението на Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите;
7. осигуряват участието на представителите на РИОСВ във:
 - а) комисиите за промяна предназначението на земята съгласно чл. 17, ал. 4 от Закона за опазване на земеделските земи;
 - б) комисиите за рекултивация на нарушени терени съгласно чл. 19, ал. 3 и 4 от Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските
 - в) общинските и областните експертни съвети по устройство на територията и във връзка с чл. 13, т. 1 и 2 от ЗП;
 - г) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2009 г.) техническите съвети при регионалните дирекции по горите за приемане на решения относно опазване на земеделските земи.

Политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се осъществява на регионално ниво от областните управители, а на местно ниво - от кметовете на общини. Кметовете на общини:

1. разработват и изпълняват програмите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за общината
2. правят предложения за включване на площи с увредени почви в регистъра по чл. 21 от Закона за почвите;
3. осъществяват контрола по чл. 31, ал. 1, т. 6. (изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвена повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на Закона за управление на отпадъците)

Понастоящем за територията на община Балчик се прилагат някои от следните мерки за защита от ерозия и опазване на земите от замърсяване, които обхващат следните дейности:

- на територията на ДГС се извършват залесителни мероприятия с цел бързото възстановяване на ландшафта и овладяване на ерозионните процеси.
- почистване на локални (незаконни) сметища (струпване на всякакъв вид отпадък, най-вече битови и строителни) около население места.
- Рекултивация на нарушени терени и стари общински депа;

IV. ОБВЪРЗАНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО

Почвата, като компонент на околната среда, е неразривно свързано с опазване на водите, чистотата на въздуха, управление на отпадъците. Опазването на почвите е неразделна част от цялостната политика за опазване на околната среда в страната. В тази връзка при разработването на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) са взети предвид следните нормативни документи:

- 1.) **Закон за почвите** - е рамков закон за опазването на почвите и техните функции, тяхното устойчиво ползване и възстановяване като компонент на ОС, позовавайки се на следните принципи: екосистемен и интегриран подход; устойчиво ползване на почвите; приоритет на превантивния контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции; прилагане на добри практики при ползването на почвите; замърсителят

плаща за причинените вреди; информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и за мерките за опазването им. Рамковият закон за почвите определя компетентните органи и дефинира техните компетенции при осъществяването на държавната политика по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на национално, регионално и местно ниво.

2.) **Закон за опазване на околната среда (ЗООС)** - регламентира държавната политика по опазване на околната среда и интегрирането ѝ в секторните политики. ЗООС е рамков закон, който регламентира основните положения и принципи на управлението на обществените отношения, свързани с опазването на околната среда. В Раздел III-ти Опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на Глава трета (Опазване и ползване на компонентите на околната среда и управление на отпадъците) са включени всички теми, свързани с опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвата, които гарантират ефективна защита на човешкото здраве и на функциите на почвата, като се отчита, че почвата е ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс.

3.) **Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия** - В нея се определят редът и начинът за провеждане на инвентаризация и проучване на площи със замърсена почва (Закон за почвите, съгласно чл. 20, ал. 2 във връзка с чл. 12, т. 6 - замърсяване на почвата). Инвентаризацията и проучванията на площи се извършват с цел да се определят площите със съмнение за замърсяване на почвите и площите с доказано замърсени почви, които да бъдат подложени на мерки за въздействие. В зависимост от проучванията се регламентират мерки за: възстановяване, ограничителни, защитни, както и мерки за обезопасяване. Със съмнение за замърсяване в страната са определени около 1438 места.

4.) **Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви.** - С наредбата се определят редът и начинът за провеждане на инвентаризация и проучвания на площи с почви, увредени от ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване и намаляване на почвеното органично вещество; необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на извършените възстановителни мероприятия за земеделски и горски земи.

Инвентаризацията и проучванията се извършват с цел да се установят площите с потенциални и действителни рискове за увреждане на почвите и нарушаване на техните функции в резултат на деградационните процеси.

5.) ***Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите*** - е специализираната Наредба, въвеждаща система за оценка на замърсяването на почвата, базирана на равнището на концентрация на индивидуалните замърсители в почвата (неорганични и органични). Определят се три равнища на концентрация за всеки замърсител при 3 стойности на рН, изразени като числени стойности именно: предохранителни, максимално допустими и интервенционни стойности.

6.) ***Наредба № 4 за мониторинг на почвите***, с която се урежда редът за провеждане на мониторинг на почвите, чрез създаване на Национална система за мониторинг на почвите (НСМП). Тя е част от Националната система за мониторинг на околната среда и включва събиране, оценка и обобщаване на информация за почвите, както и поддържането на информационна система за състоянието на почвите и тяхното изменение. Целта е оценка на актуалното състояние на почвите, своевременно идентифициране, анализ и прогнозиране развитието на деградационните процеси. НСМП предоставя информация за провеждане на ефективна национална политика и обслужва обществените нужди от информация за състоянието на почвите и тяхното изменение.

7.) ***Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт***

На рекултивация подлежат всички обекти разписани в чл. 11, ал.1 от Закона за опазване на земеделските земи: рудници, кариери и други земи с нарушен почвен профил; сгуроотвали, хвостохранилища, сметища и други депа за отпадъци; стари корита на реки; трасета на изоставени канали, пътища, железопътни линии и строителни площадки, след демонтаж на инженерните съоръжения, облицовки и горно строене. Рекултивацията на земите е двуетапен процес, който включва техническа и биологична рекултивация. С нея се възстановява годността на земята за земеделско или горскостопанско ползване. При невъзможност се създава друг вид ползване, като се оформя подходящ ландшафт.

8.) **Закон за опазване на земеделските земи** - с него се уреждат опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи и се определят условията и редът за промяна на тяхното предназначение. Законът обръща внимание главно върху опазването на функциите на земеделските земи в селското стопанство. Глава трета „Възстановяване и подобряване на продуктивните качества на земеделските земи” представя и контролира нарушенията на тези земи от промишлено, урбанизационно и друго антропогенно естество. При изпълнения на проекти е приемливо, при определени обстоятелства, да се въведе изискване за оценка на риска от възникване на ерозионни процеси.

9.) **Закон за водите** – Този закон урежда собствеността и управлението на водите на територията на Република България като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностопанските системи и съоръжения. Той е твърде широкообхватен и третира въпроса за собствеността на водите, концесиите, проблемите и програмите, свързани с питейното водоснабдяване, хидромелиоративните системи и водните обекти; обръща внимание на всички фактори, които могат да причинят риск от замърсяване на повърхностните и подземни води, риск от наводнения, ранни системи за предупреждение от бедствия и аварии. Това налага управление на водите на национално и басейново ниво.

10.) **Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници** - Издава се на основание чл. 135, т. 5 от Закона за водите и отменя Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на повърхностните и подземни водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (обн., ДВ, бр. 87 от 2000 г.). Със заповед на министъра на околната среда и водите № РД-146/ 25.2.2015 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони.

11.) **Наредба № 18 от 27.05.2009 г. за качеството на водите за напояване на земеделските култури** - С наредбата се определят изискванията към качеството на водите за напояване, техният мониторинг и контрол за спазване на изискванията за качеството на водите. Наредбата е остаряла и не кореспондира нито с действащите административни структури в МЗХ, нито с регламентирането на брутни поливни и напоителни норми. МЗХГ е стартирало поредица от действия, които ще доведат и до привеждане на наредбата в съответствие с основните нормативни актове в страната. Законодателството в областта на

водите е изчерпателно и хармонизирано с останалото законодателство, свързано с почвите и не са необходими изменения и допълнения.

12.) **Закон за управление на отпадъците (ЗУО)** - Урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и формите на контрол върху тези дейности. Определя изискванията към продуктите, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни или масово разпространени отпадъци, както и йерархията при управлението на отпадъците.

При разработването на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) на община Балчик, освен законовите изисквания, са взети предвид и редица европейски и национални стратегически документи, в т.ч.:

- Тематична стратегия по опазване на почвата (Thematic Soil Strategy) (COM (2006) 231).
- Предложение за Рамкова директива по почвите (Soil Framework Directive (COM(2006) 232).
- Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа.
- Методология за стратегическо планиране в Р. България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.
- Национална програма за развитие: България 2030 г.;
- Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.
- Трети Национален План за Действие по изменение на климата (2013 – 2020 г.);
- Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г.;
- Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).
- Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2020 г. и Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016 – 2020 г. и тяхната актуализация - Други;

На местно ниво, Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) на община Балчик има връзка със следните стратегически документи:

- Програма за опазване на околната среда на община Балчик с период 2021 – 2028 г.
- Регионална Програма за управление на отпадъците на регион Варна с период – 2021 - 2028 г.;
- План за интегрирано развитие на община Балчик 2021 – 2027 г.
- Общ устройствен план на община Балчик;
- Наредба за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на територията на община Балчик
- Наредба за опазване на околната среда на територията на община Балчик
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Балчик;

V. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона.

В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите на програмата. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието.

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> - Липса на почви, замърсени с тежки метали; - Липса на заблатени и засолени почви; - Липса на вкислени почви; - Липса на свлачищни процеси; - Почвено-климатичните характеристики дават възможност за отглеждане на зърненотехнически култури; - Висока степен на използваемост на земеделските земи; - Направена е инвентаризация на всички видове Б-Б кубове и складове за негодни за употреба ПРЗ - Правят се ежегодни проверки от РИОСВ за замърсяване на почвената покривка, както регулярни така и по сигнал; - Почвите са в добро екологично състояние по отношение на замърсяването с устойчиви органични замърсители; 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатъчно кадри и административен капацитет на общината за управление на почвите; - Замърсяването с отпадъци и опожаряването на стърнища и суха тревна растителност е основна причина, водеща до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> - Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите; - Благоприятни условия за развитие на биоземеделие; - Управление на финансови инструменти от ЕС, които насърчават земеделието и устойчивото ползване на земите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Непълно усвояване на финансовите инструменти на ЕС, насърчаващи земеделието, устойчивото ползване на земите и опазването на почвите; - Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие; - Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване;

VI. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ

През последните години Европейският съюз обръща особено внимание на необходимостта от формиране и провеждане на политика за опазване и устойчиво ползване и възстановяване на почвите. В стратегията за устойчиво развитие на ЕС се подчертава необходимостта, държавите-членки да подобрят управлението и да избягват прекомерната

експлоатация на ограничените природни ресурси, каквито са и почвите. Значителните увреждания на почвите се считат за необратими, или могат да бъдат ограничени само с големи усилия и средства. В същото време, почвите осигуряват прехрана, доходи, икономически стабилитет не само на отделните физически лица, но и на държавата като цяло. Освен продуктивната функция, осигуряваща производство на храни и биомаса, почвите притежават и редица други изключително важни функции като буферна, носеща, филтрираща, източник на суровини, местообитание за биологични видове, съхраняваща генетичните ресурси и опазваща историческото и културно наследство на човека. Ето защо е толкова важно да се провежда целенасочена ефективна национална и общинска политика, която да отчита не само необходимостта от опазването на почвата като ресурс, но и нейното устойчиво ползване и възстановяване.

Основно предизвикателство се явява опазване функциите на почвите, тяхното устойчиво ползване и възстановяване. Акцентът следва да се постави върху превантивната защита на почвите и въвеждането на мерки за тяхното устойчиво управление.

Почвената деградация оказва влияние върху качеството на въздуха, водата, биоразнообразието, затова подобряването качествата на почвата, с цел опазване на другите компоненти на околната среда и човешкото здраве е другото основно предизвикателство.

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, кисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението като резултат от замърсяване на почвите.

Протоколът от Киото подчертава, че почвата е основен резервоар на въглерод, който трябва да бъде защитен и да се увеличава, когато е възможно, тъй като запазването на органичен въглерод в почвите при добрите земеделски практики може да допринесе за смекчаване на негативните въздействия от изменението на климата и поддържане на почвеното плодородие.

Тематичната стратегия за почви на ЕС, както и Конвенция на ООН за борба с опустиняването определят, че са необходими мерки за подобряване на знанието и повишаване на информираността, споделянето на добри практики между страните членки, тъй като малка

част от обществото отчита важността на опазването на почвите и пренебрегва риска, който носи увредената почва за околната среда и човешкото здраве. Включването на въпросите за устойчиво управление на почвените ресурси в програмите за обучение ще помогне за разбирането още в най-ранна възраст на специфичните проблеми, пред които е изправен този компонент на околната среда, включително за риска, който носи замърсена почва за здравето на всеки един от нас и колко важно е почвите да бъдат опазвани.

Във връзка с посочените предизвикателства и извършените по-горе анализи на състоянието на почвите настоящата Програма си поставя следните цели и приоритети:

ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: *„Устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване функциите на почвата, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите на територията на община Балчик“*

В съответствие с Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), в програмата са формулирани 4 приоритета, за постигане на генералната цел, както следва:

- Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;
- Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.
- Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.
- Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: Изпълнението на приоритетите ще съдейства за намаляване на вредното антропогенно въздействие, ограничаване и предотвратяване на понататъшно увреждане на почвените функции и устойчиво ползване на почвите. Изпълнението на предвидените мерки, в съответствие с посочените по-горе приоритета се очаква да минимизират риска за околната среда и човешкото здраве, в резултат на намаляване на броя на замърсените места и възстановяване на увредени почви, ще се подобрят знанието и повиши

информираността на заинтересованите страни за почвите, ще се споделят добри практики между тях и представители на други страни-членки на ЕС; ще се подобри контрола на местно ниво за опазването на почвите.

СРЕДСТАВА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ: За постигане на целите на програмата е разработен План за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране. Планът обобщава необходимите ресурси за реализацията на програмата и представлява финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Ресурсите за реализацията на Плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за опазването, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В този смисъл в Плана за действие не са включени в пълен обем финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2028 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;								
1. Повишаване капацитета на общинската администрация по отношение на опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почви.	Ежегодно след приемане на програмата	5	Държавен бюджет, Общински бюджет, Програма „Околна среда“ 2021 – 2028 г.	Служителите на местно имат необходимия административен капацитет по отношение на ефективно управление на почвените ресурси	Повишен капацитет на служителите от областните и общински администрации	Брой обучени служители	МОСВ, МЗХГ	Община, Научни организации, НПО
2. Обмен на знания и добри практики по проблемите по опазване, устойчиво ползване и управление на почвите.	Ежегодно след приемане на програмата	5	МОСВ, Държавен бюджет, общински бюджет	Осъществен обмен на знания и добри практики на национално, ЕС и международно ниво по проблемите по опазване и устойчиво управление на почвите.	Брой проведени информационни срещи/семинари конференции	Брой служители от общинската администрация	МОСВ, МРРБ	Община
3. Ефективен превантивен, текущ и последващ контрол по опазване и устойчиво ползване на почвите и ограничаване на процесите, които ги увреждат	Ежегодно след приемане на програмата	-	-	Изпълнение на агажменти на кмета на общината, произтичащи от ЗП	Недопускане на увреждане на почвите, устойчиво ползване и възстановяване на функциите на почвата	Брой направени предписания. Брой наложени санкции. Намалена площ на увредени почви	Община	Областни администрации

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК
2021-2028 Г.

4. Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища <u>и отпадъци по улици, паркове и зони за отдих</u>	Ежегодно след приемане на програмата	-	-	Предотвратена загуба на органично вещество следствие от незаконно палене на стърнища.	Недопускане на пожари в стърнища	Брой проверки, Брой изпратени предписания Брой санкции за периода	Община, РСПБЗН	Областни управители, РИОСВ
--	--------------------------------------	---	---	---	----------------------------------	---	----------------	----------------------------

Приоритет 2: Предотвратяване и ограничаване на ерозионни процеси

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
5. Създаване на защитни пояси и линейни залесявания покрай границите на земеделските имоти, край канали, пътища и др. за защита от ветрове.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, Донорски организации, Бизнес, ПРСР, Общински бюджет	Ограничена ерозия в земеделските имоти, ограничено количество на твърд отток в каналите, крайпътните канавки и пътища-та.	Ежегодни данни за земеделски площи и пътища в ha, защитени от ветрове .	Площ в (ha), със създадени линейни залесявания Данни за площите общо за периода	МЗХГ, Община	Земеделски стопани, Бизнес
6. Възстановяване и поддържане на крайречните гори чрез осигуряване на периодични заливания, при необходимост и временно отваряне на диги и изграждане на специални канали, с цел запазване на крайречните местообитания.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	ОПОС, Донорски организации, Бизнес, Общински бюджет	Ограничена ерозия на брегови и земеделски земи, съхранено биоразнообразие, стабилни екосистеми	Брой финансирани проекти, Ежегодни данни за броя на проектите	Площ (ha) възстановени крайречни гори и влажни зони	МЗХГ, МОСВ	Община, Земеделски стопани

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК
2021-2028 Г.

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане
7. Усвояване на ерозиранни земи за отглеждане на алтернативни култури – лекарствени, етеричномаслени, агролесовъдство.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Частни инвестиции, ПРСР, Общински бюджет	Намалени площи с пустеещи земи, ограничена степен на ерозия и повишени добити от получена продукция.	Площ в ха на ерозиранни пустеещи земи, заети с алтернативни култури – ежегодни данни.	Ерозиранни пустеещи земи в ха усвоени за отглеждане на лекарствени, етеричномаслени култури и агролесовъдство – общо за периода	МЗХГ,	Община
8. Възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни и залесявания върху нископродуктивни и земи, изоставени земеделски земи, голи, ерозиранни и застрашени от ерозия площи, извън горските територии, съобразно условията на средата.	Ежегодно след приемане на програмата	150	Бюджет на МЗХ и ИАГ; Общински бюджет	Подобряване на почвените характеристики в резултат на проведените мероприятия по предотвратяване възникването на ерозионни процеси и опазване на почвите.	Възстановени и поддържани нископродуктивни земи, стабилизирани екосистеми	Площ с възстановени и поддържани полезащитни горски пояси, площ залесени територии, текущо за годината	МЗХГ, Община	Областни администрации

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК
2021-2028 Г.

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
9. Закриване и рекултивация на нерегламентиран и сметища и депа за отпадъци, неотговарящи на нормативните изисквания.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет,	Опазване чистотата на почвите, водите и въздуха възстановяване на функциите на почвените	Контрол на осъществяването на техническа и биологична рекултивация	Брой закрити и рекултивирани сметища за периода	Община	РИОСВ
10. Разработване и изпълнение на пилотни и демонстрационни и проекти, с цел събиране, синтезиране, разпространение и прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на битовите отпадъци	До 2028 г.	Съгласно проект	ПОС 2021 – 2028, общински бюджет	Общество с нулеви отпадъци и повишаване съдържанието на органично вещество в почвите от пилотните обекти	Изпълнение на демонстрационен проект за прилагане на добри практики	Приложени добри практики, успешни мерки и управленски подходи	Община	Оператори на площадки
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване								
11. Залесяване на земи с ниска категория, негодни за земеделско ползване (агролесовъдство)	Ежегодно	Съгласно проект	Държавен бюджет, Общински бюджет, ПРСР	Залесени площи на негодни за земеделско ползване почви	Приложение на различни техники на агrolесовъдство на земите с пониска категория – ежегодни данни в ha	Залесени площи (ha) от земите с пониска категория. Общо за периода	МЗХГ, Община	

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК
2021-2028 Г.

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
12. Разработване на проекти за финансиране на дребномащабни напоителни системи.	До 2028 г.	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет ПРСР* 2014-2020	Създадени условия за напояване	Брой разработени проекти за финансиране на дребномащабни напоителни системи	Брой финансирани дребномащабни напоителни системи	МЗХГ, Община	БАН
13. Залесяване на горите, пострадали от природни бедствия	Ежегодно	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет ПРСР* 2014-2020	Намалено отрицателното въздействие на сечи, съхнене, паша и други видове ползване на горите върху устойчивостта на земите.	Брой финансирани проекти, отпуснати средства за възстановяване на горски площ	ha гори, върху които са проведени мероприятия за възстановяване	МЗХГ, Община	Собственици на земи
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите								
14. Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите	ежегодно	20	Държавен бюджет – МОСВ, областни/общински бюджети	Информирани и ангажирана общественост, земеделски стопани и дребен бизнес по въпросите, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	брой на проведените семинари/информационни кампании	Брой проведени информационни кампании за периода	Общини	НПО, Научни организации

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК
2021-2028 Г.

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
15. Провеждане на консултации от общините на всички етапи с обществеността и други заинтересовани страни в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	До 2028 г.	20	Държавен бюджет, ОПОС 2021 - 2028	Заинтересованите страни са включени в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	Провеждане на консултации с обществеността по отделните етапи на разработването на Областните и Общински програми и	Всички програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите са консултирани с обществеността	Общини	Обществено с тта и засегнатите страни.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането ѝ следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане. Наблюдението и изпълнението на ПОУПВП е отговорност на кмета на общината. С оглед на действащата административна структура на Община Балчик, изпълнението на ПОУПВП ще се осъществява от експерти от общинската администрация на Община Балчик, на които са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПОУПВП и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни (социалноикономическите партньори и структури на гражданското общество) ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Балчик, правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретните политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред Общинския съвет за изпълнението на програмата, който ще е част от Годишния отчет за изпълнение на Програмата за опазване на околната среда. В правилата трябва да се определят обхвата на

информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславя от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПОУПВП ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални, държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ) и земеделието (МЗХ, ДФЗ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Орган за контрол по изпълнение на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на Програмата през предходната календарна година.

За периодичното отчитане изпълнението на програмата е предвидено да се изготвя Годишен отчет. Годишният отчет ще се изготвя от експертите от общинската администрация до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Изготвените отчети също така се внасят и за информация в РИОСВ. Отчетът е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда, който дава ясна информация за постигнатия напредък по изпълнението ѝ. Поради тази причина при изготвянето му е необходимо да се представят графики, таблици и фигури, които да онагледяват по-ясно напредъка по изпълнението на заложените мерки. Годишният отчет за изпълнение на

програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключение и приложения. Годишният отчет може да се публикува на официалната страница на общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на Община Балчик. В процеса на изпълнение на политиката, свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на територията на общината, са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на тази публична политика и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното ѝ изпълнение и постигане на заложените резултати. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на тази политика, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на нейната реализация.

VIII. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

1. Закон за опазване на околната среда
2. Закон за почвите
3. Закон за опазване на земеделски земи
4. Закон за защита на растенията
5. Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. и доп. – бр. 30 от 2002 г.)

6. Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008 г.)
7. Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).
8. Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.) 9. Програма за опазване на околната среда на община Балчик с период 2021 – 2028 г.
10. ПИРО на община Балчик 2021 – 2027 г.
11. Общ устройствен план на община Балчик
12. Доклад за екологична оценка на Общ устройствен план на община Балчик